

Η ΑΡΚΑΔΙΑ

ΥΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

ΥΠΟ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΑΣΙΩΤΟΥ

Α'. ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Ὁ νομὸς τῆς Ἀρκαδίας ὑπὸ κλιματολογικὴν καὶ ἐδαφικὴν ἔποψιν παρουσιάζει τοιαύτην ποικιλίαν, ὅσην οὐδεὶς ἄλλος νομὸς τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ καλλιεργούμενα ἐν αὐτῇ προϊόντα εἶνε κατὰ τὴν ποικιλίαν τοιαῦτα σχεδόν, οἷα παράγονται συλλήβδην καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ παραθαλάσσιοι δῆμοι τῆς Ἀρκαδίας Λιμναίων (Λεωνίδιον), Βρασιῶν (Ἅγιος Ἀνδρέας) καὶ Θυρέας (Ἄστρος) τῆς Κυνουρίας εἶνε ἐκ τῶν θερμότερων μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ὄρεινοὶ ἐξ ἄλλου δῆμοι τῆς Κυνουρίας, ὡς ὁ τοῦ Πάρνωνος (Ἅγιος Πέτρος) ὡς καὶ οἱ πλείστοι δῆμοι τῆς Γορτυνίας εἶνε ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων κατωκημένων μερῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπομένως καὶ τῶν ψυχροτέρων, ἀφ' οὗ εἰς τούτους ἡ ἄμπελος ἀτελῶς ὠριμάζει τοὺς καρποὺς αὐτῆς καὶ ὁ κατώτερος βαθμὸς τῆς θερμοκρασίας οὐχὶ σπανίως φθάνει κάτω τῶν 1 ὑπὸ τὸ 0. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἄκρων ἀπαντᾷ τις ἐν Ἀρκαδίᾳ ὅλας τὰς μεσαζούσας κλιματολογικὰς ζώνας.

Ἐπίσης ἐν Ἀρκαδίᾳ ἀπαντᾷ τις ὅλας τὰς κατηγορίας τῶν ἐδαφῶν ἀπὸ τῶν γονιμωτάτων, οἷα εἶνε αἱ ἰλυοβριθεῖς προσχώσεις

Σημ. Ἐκδ. Ἡ ἐμβριθὴς καὶ περισπούδαστος αὕτη μελέτη τοῦ εἰδικωτέρου τῶν ἐν Ἑλλάδι εἰδικῶν καὶ ἀξιότιμου φίλου κ. Κασιώτου, ἡ εὐμενῶς παραχωρηθεῖσα ἡμῖν μετὰ θερμῆν παράκλησιν, ἐλπίζομεν ὅτι θὰ μελετηθῇ θεόντως καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ ὑπὸ τῶν πολιτευομένων καὶ ὑπὸ πάντων τῶν ἔσω καὶ ἔξω νοσημόνων Ἀρκάδων ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀποφιλουμένης καὶ ἐσημέραι ἀφορωτέρας καθισταμένης Ἀρκαδίας, κατανοουμένου τέλος ὅτι ἡ φωνὴ τῆς ἐπιστήμης εἶνε πολὺ κρείστων τῶν ἐώλων συστάσεων τῶν πρακτικῶν καὶ ὅτι ἡ γεωργικὴ ἀναμόρφωσις εἶνε ἡ κυρία βᾶσις τῆς ἀληθοῦς προόδου τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν.

τῶν πεδινῶν ἀγρῶν τῆς Τεγέας καὶ τοῦ Κορυθίου (Περζιέζε, Στενεῦ), ἐνθα πωλοῦνται γαίαι καὶ μέχρι χιλίων δραχμῶν τὸ πρῶμα, μέχρι τῶν ἀχρήστων ἐλῶν τοῦ Μουστοῦ παρὰ τὸ Ἄστρος τῆς Κυνουρίας καὶ ἀπὸ τῶν εὐφόρων πεδινῶν γαιῶν, τῶν ἀργιλλοαμμωθῶν καὶ ἀργιλοκρῆτιωθῶν τῆς Τρίπολεως καὶ τοῦ δήμου Μαντινείας μέχρι τῶν πτωχοτάτων ψαμμολιθικῶν ἐδαφῶν καὶ τῶν ἀκαλλιεργήτων βραχυῶν πλευρῶν τῶν διαφόρων αὐτῆς ὄρεων καὶ γυμνῶν ἐντελής ἢ κεκλυμμένων ὑπὸ θαμνώδους βλαστήσεως (πρίνων ἰδίχ), εἰς ἃ ἀντιτίθενται τὰ εἰς ἐλάτης δακτύλη μέρη τῆς Γορτυνίας, τὰ ἐκ πεύκης καὶ κιστανίας ἐν Κυνουρίᾳ, καὶ τὰ ἐκ δρυὸς τῆς Πελοπόουσης (Γορτυνίας), τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τοῦ Φυλάκθου (ἐν Πιάνῳ).

Ἡ Ἀρκαδία τοιοῦτον ἔχουσα ποικίλον κλίμα καὶ ἔδαφος παράγει κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς τοποθεσίας ποικιλίστατα προϊόντα. Οὕτω εἰς τὰ θερμὰ αὐτῆς μέρη (τὰ παραθαλάσσια ἰδίχ τῆς Κυνουρίας) καλλιεργεῖ ἐλαίαι, καὶ ἐσπεριδοσειδή. Ἡ ἐλαία ἠδύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τοῦ δήμου (Ἡρακίας Γορτυνίας) καὶ τῶν πρὸς τὰ ὄρη τῆς Ἠλείας χαμηλῶν τοποθεσιῶν (μέχρις ὕψους 400 περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπισημαίας τῆς θαλάσσης). Ὁ βάλανος καλλιεργεῖται ὀλίγον ἐν ἑστέῳ τῆς Κυνουρίας δύνεται νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ εἰς πατιστικὰς γαίαις τῆς Ἡρακίας, ὡς καὶ τὸ σισάμιον. Εἰς πᾶσαν δε σχεδὸν τὴν Ἀρκαδίαν δύνεται νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ τὸ μὴ καλλιεργούμενον γλυκάνισσον. Πρῶμα λαχνικὰ καλλιεργεῖ τὸ Λεωνίδιον. Ἡ Τεγέα διακρίνεται ἐπίσης διὰ τὰ λαχνικὰ τοῦ θέρου. Ἡρώμηλα καλλιεργοῦνται πολλὰ ἐν Τεγέᾳ, ἐν Κορυθίῳ (Μαντινείας), ἐν Κυνουρίᾳ, ἐν Δάρα Μαντινείας κ.λ.π. Ἡ Μαντιναία (Κορύθιον, Τρίπολις, Ὁρχαμενός, δῆμοι τῆς Μαντινείας) καλλιεργοῦσι προνομιακῶς τῶν τινῶν τὸν λίαν προσοδοφόρον ἰνδικὸν κάνναβιν (χασίς). Ὀπίωρος παράγουσι κερασίων, μήλων καὶ κιστόνων οἱ ὄρειοι τῆς Κυνουρίας δῆμοι καὶ ἰδίχ τὸ Καστρίον καὶ ὁ Ἅγιος Πέτρος. Ἀπίδια εὐγενῶν παραλλαγῶν σχεδὸν ὅλων τῶν ἐποχῶν παράγει τὸ Λεωνίδιον, ἐνθα ὀνομαστότερα εἶνε τὰ τοῦ Αὐγούστου (νερόχλαθα ἢ κρουστάλλια), μεγάλως ἐκτιμώμενα ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ χειμαρινὰ εἰς ὧν μέγα μέρος στέλλεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἶνους

πολλούς καὶ καλοὺς παράγει ἔλη ἢ ἐπαρχία Μαντινείας καὶ ἡ Μεγαλοπόλις. Ὀλιγώτερος ἀλλὰ λεπτοὺς καὶ εὐγενεστέρους αἶνους παράγει ἡ Δημητσάνα, τὰ Λαγκαάδικα, ἡ Καρύταινα καὶ ἡ ὄρεινὴ Κυνουρία. Κυάμους πολλοὺς καλλιεργεῖ ἡ Τεγέα. Σταφίδα Κορινθιακὴν παράγει ὀλίγην ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας (Κυνουρίας). Ἄλλοτε ἐκκλιεργήθη ἐπιτυχῶς καὶ ἐν Ἡρακίᾳ τῆς Γορτυνίας.

Ὅλη δὲ ἡ Ἀρκαδία καλλιεργεῖ πάντα τὰ εἶδη τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ὀσπρίων. Ἐκ τῶν ὀσπρίων ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε οἱ εὐγευστοι ἐρυθροὶ φασιόλοι τῆς Ἀλωνισταίνης τῶν Μαγουλιάνων καὶ τοῦ Πυργακίου (Νυμφακίας). Ὁ εὐγενὴς κικνὸς Ξάνθης ἀπεδείχθη ὅτι εὐδοκιμεῖ ἄριστα εἰς τὰ ἄκρα τῆς πεδιάδος Μαντινείας (παρὰ τὰς ὑπωρείας τῶν ἀσβεστολιθικῶν γαιῶν ἰδίχ) ὡς καὶ ἐν Ἁγίῳ Πέτρῳ τῆς Κυνουρίας. Ἄριστος κικνὸς Ξάνθης εἶχε παραχθῆ ἐν σκιερῷ καλλιεργηθεὶς ὑπ' ἡμῶν ἐν Βυτίῃ κατὰ τὸ 1893, χάριν πειράματος. Πανταχοῦ τῆς Ἀρκαδίας ὅπου ὑπάρχουσι κοκκινολώματα ἀνεμιγμένα μετὰ χαλκίων ἀσβεστολιθικῶν ἢ πυριτικῶν (στουρνάρι) οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι ὁ κικνὸς οὗτος τῇ βοηθείᾳ λιπάσματος καὶ ἰδίχ οὖρων αἰγοπροβάτων (δι' αὐλισμῶν) θὰ εὐδοκίμησῃ ἄριστα ἰδίχ παρὰ τὰς ὑπωρείας ὄρεων καὶ εἰς ἐλαφρῶς κεκλιμένα ὄροπέδια, ἐστραμμένα μᾶλλον πρὸς μεσημβρίαν (πρὸς τὸν ἥλιον) καὶ ἐπὶ ἐδάφους λεπτοῦ ἐλαφροῦ (οὐχὶ ἀργιλώδους) ἰδίχ ἀσβεστο-αργιλώδους, ἢ ἀμμο-αργιλλο-ασβεστώδους. Ἡ μινρέα καὶ ἡ σηροτροφία ἔχουσιν ἰκανὴν σπουδαιότητα ἐν Τεγέᾳ, ἐν Τριπόλει καὶ ὀλιγώτερον ἐν Μεγαλοπόλει. Ἡ ξυλοκερατέα καλλιεργεῖται πρὸς τὰς ὄρεινὰς παρὰ τὴν θάλασσαν πλευρὰς τῆς Κυνουρίας.

Ἄλλ' ἡ Ἀρκαδία εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ὄρεινὴ χώρα. Ἀξιολογώτεραι πεδιάδες ἢ μᾶλλον κοιλάδες εἶνε ἡ τῆς ἐπαρχίας Μαντινείας (Τριπόλεως), ἡ τῆς Ἡρακίας (Γορτυνίας), ἡ τοῦ δήμου Νάσσων (Δάρρα), ἡ τῆς Μεγαλοπόλεως, ὡς καὶ ἡ μικρὰ σχετικῶς πεδιάς τῆν Θυρέας (Ἄστρους) ἢ κατὰ τὸ πλεῖστον καλυπτομένη ὑπὸ γονίμων ἐλαιῶνων ἢ ὑπὸ ἐλών.

Τὰ πολλὰ ἐν τούτοις ὄρη τῆς Ἀρκαδίας δὲν μένουσιν ἀχρησιμοποίητα. Διότι ἐκτός τῶν ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὄροπέδιων ἀγρῶν, ἔσους κατορθώνει ἡ φελοπονία τῶν κατοίκων καὶ καλλιεργεῖ διὰ τοῦ ἀρότρου ἢ καὶ διὰ τῆς ἀζίνης καὶ ἐκτός τῶν

έθνικῶν δασῶν καὶ τινῶν ιδιωτικῶν ἐν Μεγалоπόλει, ὅλη ἢ ἄλλη ὄρεινὴ ἐπιφάνεια ἀποτελεῖ ἀπεράντους βοσκὰς, ἐνθ' ἐκκοντάδες τινὲς χιλιάδων αἰγοπροβάτων βόσκουσιν ἰδίᾳ κατὰ τὸ θέρος, καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα. Τὰ προϊόντα δὲ τῶν ποιμνίων αὐτῶν τυρὸς, βούτυρον, κρέας, ἔριον καὶ δέρματα ἀποτελοῦσι τὸ σπουδαιότερον μέρος τῆς παραγωγῆς τῆς Ἀρκαδίας. Ἐπίσης δὲν λείπουσιν ἐν Ἀρκαδίᾳ σχεδὸν πανταχοῦ ἢ παραγωγὴ βοῶν μικροσώμων δι' ἐργασίαν καὶ διὰ κρέας, ἢ πάχυνσις μόσχων καὶ ἀμνῶν ἐν Τεγέᾳ, ἢ παραγωγὴ ὀλίγων ἵππων σποραδικῶς καὶ περισσοτέρων ἡμιόνων ἰδίᾳ εἰς τινὰ χωρία τῆς Μαντινείας καὶ τῆς Γορτυνίας. Πρὸς δὲ πανταχοῦ σχεδὸν ἢ οικιακὴ χοιροτροφία καὶ ὄρνιθοτροφία. Καὶ σποραδικῶς καὶ ἢ μελισσοκομία (ἐν Κυνουρίᾳ, ἐν Γορτυνίᾳ, καὶ Μεγалоπόλει).

Δυστυχῶς ἔνεκα παντελοῦς ἐν Ἑλλάδι ἐλλείψεως στατιστικῆς ὑπηρεσίας δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὰ ποσὰ τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν τῆς Ἀρκαδίας προϊόντων. Κατὰ γενικὸν δ' ὅπως τρόπον ἀνεφέραμεν ἔσχα ἀρκοῦσιν ἵνα ἐννοήσῃ τις τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν προϊόντων τῆς Ἀρκαδίας, ἥτις κατὰ τὴν ποικιλίαν τῆς παραγωγῆς ὑπερβαίνει ἴσως πάντα ἄλλον νομὸν τῆς Ἑλλάδος, χάρις εἰς τὰς ἰδιαιτέρας κλιματολογικὰς καὶ ἐδαφικὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς εὐρίσκεται ἐνέχουσα τρόπον τινὰ ἐν μικρογραφίᾳ ὅλα τὰ ἐδάφη, ὅλους τοὺς κλιματολογικοὺς ἔρους καὶ ὅλα τὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος.

Β'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Ἐν τούτοις ἕως ἢ προϊούσα αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ συνετέλεσεν εἰς τὸν ἐπὶ τοσοῦτον διαμελισμὸν τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων εἰς μικρὰς μερίδας ὥστε δὲν ἀρκεῖ ἡ γῆ τῆς Ἀρκαδίας, ἥτις κατὰ τὸ πλεῖστον εἶνε ὄρεινὴ καὶ βραχώδης, νὰ διαθρέψῃ τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Οἱ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν ὄρέων σποραδικῶς ἀπαντῶμενοι ἀγροὶ προϊόντος τοῦ χρόνου καθίστανται ἄγονοι, διότι τὸ ὀλίγον αὐτῶν χῶμα καὶ ἐξάντλεῖται διὰ τῆς καλλιεργείας καὶ συμπαρασύρεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ὥστε καθίστανται ἀσύμφοροι διὰ καλλιεργεῖαν. Καὶ τῶν πεδιάδων ἢ ἐξάντλησις ἐπίσης προχωρεῖ εἰς ἐπικίνδυνον βαθμὸν διὰ τῆς ἀδιακόπου καὶ ἀνευ

λιπασμάτων καλλιεργείας. Ἡ κόπρος, ἥτις δυσκόλως συλλέγεται ἐπὶ τῶν ὄρειων βοσκῶν καὶ δυσκολώτερον μεταφέρεται ὡς καὶ ἡ ὀλίγη τῶν σταύλων κόπρος μόνις ἐπαρκεῖ δι' ἀτελῆ λίπανσιν τῶν κατὰ προτίμησιν λιπαινομένων ἀμπέλων καὶ λαχανοκήπων καὶ δὲν περισσεύει ἢ ἐλάχιστον αὐτῆς μέρος δι' ἀγρούς κατὰ τὸ πλεῖστον καλλιεργουμένους, ὡς πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος συμβαίνει, ἄνευ λιπασμάτων.

Αἱ καλαὶ γαῖαι αὐξάνοντος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καθίστανται τοσοῦτον περιζήτητοι, ὥστε πωλοῦνται εἰς τιμὰς πολὺ μεγαλειότερας τῆς πραγματικῆς καὶ οἱ διὰ δανείων πολλάκις ἀγοράζοντες αὐτὰς ἀγρόται πληρώνουσι τόκους, τοὺς ὁποίους δὲν δύνανται εὐκόλως νὰ ἐξοικονομῶσιν ἐκ τῶν προσόδων τῶν ἀγρῶν αὐτῶν, ὧν χάριν ἐχρεώθησαν. Ὅταν δὲ συμβαίη νὰ ἐπέρχωνται χροφίαι ἐκ καιρικῶν ἀνωμαλιῶν τὰ χρέη ἐξογκοῦνται, διότι τότε δυσκόλως ἄνευ νέων δανείων πληρώνονται καὶ οἱ δημόσιοι φόροι καὶ αἱ δόσεις τῶν δεδηλωμένων ἐθνικῶν γαιῶν. Καὶ οὕτως εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀγροτῶν ἐξαντλεῖται βαθμηδὸν ἡ κτηματικὴ πίστις καὶ οἱ τόκοι αὐξάνουσιν ἀναλόγως τῆς μικρᾶς τῶν ἀγροτῶν πίστεως, καὶ ἡ τακογλυφία εὐρίσκει ἔδαφος πρόσφορον, ἔπου ἡ πίστις μειοῦται.

Τῶν ἀμπέλων αἱ πρόσιδοι δὲν εἶνε ἀρκούντως ἱκανοποιητικαί, διότι, ἔταν αἱ ἐσοδεῖαι εἶνε πλούσιαι, ἕνεκα ἐλλείψεως μεγάλων οἰοποιητικῶν ἐργουστασίων ἐν τῷ τόπῳ πωλεῖται εἰς εὐτελεστάτας τιμὰς 10 καὶ ὀλιγώτερα ἀκόμη λεπτὰ κατ' ὄκον. Τὸ πλεῖστον δὲ τοῦ γλεύκου μένει τότε ἀζήτητον μετατρέπόμενον εἰς οἶνον ρητινίτην καταναλισκόμενον ἐν τῷ τόπῳ μετὰ τινος καταχρήσεως. Ὅταν δὲ, ὡς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συμβαίη, ἡ νόσος περονόσπορος καταστρέφει τὴν ἐσοδεῖαν ὃ παραγόμενος οἶνος δὲν ἀρκεῖ οὔτε διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν καὶ γίνεται καὶ οὗτος κακῆς ποιότητος καὶ δυσκολοσυντήρητος. Ὁ περονόσπορος καταπολεμεῖται δι' ἀνεπαρκεστάτων μέσων μὴ ἐπαναλαμβανομένων τῶν ψεκασμῶν καὶ ὅταν ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαιρας ἀπαιτεῖ τρεῖς καὶ τέσσαρας ἢ καὶ πέντε ἐν ἀνάγκῃ ψεκασμοὺς, αἱ ἀμπελοὶ τῆς Ἀρκαδίας ἔσαι δὲν μένουσιν ἐντελῶς ἀψέκαστοι ψεκάζονται μόνις ἄπαξ ἢ δις καὶ σπανίως τρεῖς. Πολὺ σπάνιοι εἶνε οἱ τακτικούς ἐνεργοῦντες καὶ

ἐπιμόνους ψεκασμούς. Τοὺς ψεκασμούς ἀποφεύγει ἡ Ἀρκαδία κυρίως ἕνεκα τοῦ θαπανηροῦ αὐτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς τῶν ἀμπέλων προσόδους καὶ ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενων ὕλικῶν μέσων.

Πολλοὶ τῶν ἀγροτῶν τῆς Ἀρκαδίας ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν ἀγροτικῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς σμικρότητος ἢ τῆς ἀφορίας τῶν κτημάτων αὐτῶν ἀνέκχθεν συνειθίζουσιν ὄχι μόνον νὰ τρέπονται εἰς παντοῖα ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταβαίνωσι κατὰ μεγάλας ομάδας ὡς ἐργάται ἡμερομισθιοὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας ὡς εἰς τὰς σταφιδοφόρους τῆς Ἠλείας, τῆς Ἀχαΐας, τῆς Μεσσηνίας, τῆς Κορινθίας καὶ τῆς Ἀργολίδος. Ἐν Ἠλείᾳ μάλιστα πολλοὶ τούτων, ἰδίᾳ Γορτύνιοι, ἐγένοντο σταφιδοκτῆμονες καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ μόνιμως, ἰδρύσαντες πολλὰ νέα χωρία ἀποικίας τρόπην τινα Γορτυνικῆς. Ἄλλ' ἢ τῆς σταφίδος κρίσις κακῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ κινητοῦ αὐτοῦ τῆς Ἀρκαδίας πληθυσμοῦ τῶν ἡμερομισθίων ἐργατῶν, ὧν ἡ ἐργασία ἀνεπαρκῶς πλέον ἀμειβεται. Εἰς τὰς σταφιδοφόρους δὲ ἐπαρχίας ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται καὶ πολλοὶ ἐντόπιοι κτηματῖαι, οἵτινες δὲν εἰργάζοντο κατὰ τὰ εὐτυχεῖ καὶ ἐξόχως χρυσοφόρα ἔτη τῆς σταφίδος καὶ ἐμειώθη ἐπακισθητῶς ἐκ τούτου ἡ ζήτησις ἐργατῶν ἐπὶ ἡμερομισθίῳ, ἀφ' οὗ μάλιστα πολλὰ τῶν κτημάτων καλλιεργοῦνται ἀτελέστερον ἢ πρὶν.

Ἄλλοι ἐξ Ἀρκαδίας, ἰδίᾳ ἐκ Κυνουρίας, κατέρχονται πρὸς ζήτησιν ἐργασίας εἰς τοὺς ἐλαιῶνας τῆς Ἐρμιονίδος καὶ Τροιζηνίας ἢ χάριν ἀνθρακχεύσεως. Ἄλλοι Ἀρκαῖδες Κυνουριεῖς ἰδίᾳ καὶ τινες ἐκ Μαντινείας κατέρχονται μετὰ τῶν γυναικοπαίδων κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ εἰς τὴν Ἀργολίδα, ἵνα θερίσωσι σιτηρὰ, ἐπιλαμβάνοντες εἰς εἶδος τὸ ἐν δέκατον τοῦ θεριζομένου ὑπ' αὐτῶν ἀριθμοῦ δεματίων. Ἄλλὰ καὶ τῆς Ἐρμιονίδος οἱ ἐλαιῶνες, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν (ἐκτὸς κατὰ τὸ προπαρελθὸν ἔτος) εἶχον ἀφορίαν δι' ἀνεπάρκειαν ἰδίᾳ βροχῶν, καὶ τὰ σιτηρὰ τῆς Ἀργολίδος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συνεχῶς ἀπετύγχανον ἐκτὸς μετρίας ἐσοδείας τοῦ 1901.

Ἡ τύχη τῶν κτηνοτρόφων τῆς Ἀρκαδίας δὲν εἶνε πολὺ εὐνοικωτέρα τῆς τῶν ἐργατῶν τῆς γεωργίας. Σχεδὸν πάντες οἱ ποιμένες προβάτων ἀνέκχθεν τὸ νομαδικὸν σύστημα ἀκολουθοῦντες, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ διαχειμιάζωσιν ἐπὶ τῶν ὄρεων τῆς Ἀρκαδίας τὰ ποι-

μνικ αὐτῶν κατέρχονται κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον ἢ Νοέμβριον σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὀδηγοῦντες τὰ πρόβατα αὐτῶν εἰς τὰς χειμερινὰς βοσκὰς τῆς Ἠλείας, τῆς Ἀχαΐας, τῆς Μεσσηνίας, τῆς Τριφυλίας, τῆς Ἀργολίδος, τῆς Ἐρμιονίδος καὶ τῆς Τροιζινίας. Ἐπειδὴ δὲ αἱ βοσκῆσιμοι ἐκτάσεις περιορίζονται προϊόντος τοῦ χρόνου διὰ τῆς προϊούσης ἀναπτύξεως τῶν φυτειῶν καὶ τῆς καλλιεργείας, οἱ κτηνοτρόφοι οὗτοι οὐχὶ ὀλίγως ἀπαντῶσι δυσχερείας εἰς τὴν συντήρησιν τῶν κτηνῶν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ εἰς πολλὰς ὑποβάλλονται δαπάνας ἀξανομένου βαθμῆδὸν τοῦ ἐνοικίου τῶν χειμερινῶν βοσκῶν ἕνεκα τοῦ προϊόντος περιορισμοῦ τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν καὶ ἐπομένως τῆς μεγάλης ζητήσεως. Οὕτω δὲ αἱ χειμερινὰ αὐταὶ βοσκὰὶ στενότεραι σὺν τῷ χρόνῳ καθιστάμεναι ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν προβάτων συμβαίνει οὐχὶ σπανίως κατὰ τὰ δυσμενῆ ἔτη τῆς ἀφροίας τῶν φυσικῶν χόρτων ἢ ἕνεκα μεγάλης πολυμοβρίας ἢ ἕνεκα μεγάλης ξηρασίας κατὰ τὸ φθινόπωρον νὰ μὴ ἐπαρκῶσι πρὸς συντήρησιν τῶν προβάτων, συσσωρευομένων μάλιστα διὰ τοὺς ἄνω λόγους ἐντὸς στενοτέρας τοῦ δέντος βοσκησίμου ἐπιφανείας, κχεκτικὰ δὲ τότε καθιστάμενα ὡς ἀνεπαρκῶς τρεφόμενα προσβάλλονται εὐκολώτερον ὑπὸ τῶν καιρικῶν ἀνωμαλιῶν ψύχους, ὑγρασίας κλπ. ὡς καὶ ὑπὸ διαφόρων νόσων καὶ οὐχὶ σπάνια εἶνε αἱ καταστροφὰὶ εἰς τὰ ποιμνικὰ ταῦτα.

Στεγασμάτων, ὡς γνωστὸν, στεροῦνται οἱ νομαδικοὶ ποιμένες, ὡς στεροῦνται καὶ ζωοτροφιῶν καλλιεργημένων ἐκ τῶν εἰς ἀποθήκην φυλλακτομένων ἢ ὡς γλύης ἐπὶ τύπου βοσκομένων καὶ τοῦτο διότι οἱ ποιμένες οὗτοι δὲν εἶνε, ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξκίρσεων, ἰδιοκτῆται τῶν λιβαδίων οὔτε ἐνοικιασταὶ μόνιμοι τῶν αὐτῶν μερῶν διὰ πολλὰ ἔτη. Ὡστε συνήθως ὁ νομαδικὸς ποιμὴν δὲν γνωρίζει ἐκ τῶν προτέρων τοῦ ἀκριβῶς θὰ διαχειμῶσται τὰ πρόβατα αὐτοῦ ἵνα λάβῃ πρόνοιαν περὶ στεγασμάτων, περὶ καλλιεργείας καὶ ἐναποθηκεύσεως ζωοτροφιῶν. Καὶ οἱ κάτοχοι τῶν λιβαδίων ἀποφεύγουσι τὰς πολυετεῖς ἐνοικιάσεις ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἀυξήσεως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος τοῦ ἐνοικίου τῶν λιβαδίων. Οὔτε τοῦλάχιστον κατσκευάζουσιν οἱ ἰδιοκτῆται ὡς ὀφείλον στεγασμὰ μόνιμα εἰς τοὺς λειμῶνας αὐτῶν καὶ νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν ἐνοικίαν αὐτῶν μετὰ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν λειμῶνων, τοῦθ' ὅπερ καὶ αὐτοὶ οὕτω δὲν θὰ

εἶχόν τι νὰ χάσωσι καὶ τῶν ποιμνίων ἡ τύχη δὲν θὰ ἐξαρτᾶτο τόσον ἀπὸ τῶν κλιρικῶν περιστάσεων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δυστυχῶς πάντοτε εὐμενεῖς.

Γ'. ΑΙ ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ

Πᾶσι αἱ ἀνωτέρω συνθήκαι αἱ τασούτον δυσμενεῖς εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάπτωσιν τῶν ἀγροτῶν τῆς Ἀρκαδίας καὶ αἱ δυσκολίαι τῆς ἐξοικονομήσεως τῶν πρὸς τὴ ζῆν καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν υποχρεώσεων αὐτῶν ἀπέναντι τῶν δανειστῶν καὶ ἀπέναντι τῆς πολιτείας ἠνάγκασαν πολλὰς μέχρι τοῦδε χιλιάδας ἀγροτῶν Ἀρκάδιων, γεωργῶν καὶ ποιμένων, νὰ ζητῶσιν ἐργασίαν εἰς Ἀμερικὴν.

Ἐκεῖ ὡς ἐργάται ἀπολαύοντες ἡμερομισθίων ἢ περιόπου φορέων χρυσῶν ἕκαστος κατορθώνουσι νὰ ἐξοικονομῶσιν ἀξιόλογα ποσά, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν στέλλουσιν εἰς τοὺς οἰκείους αὐτῶν πρὸς πληρωμὴν χρεῶν ἢ πρὸς ἀγορὰν γαιῶν, κίτινες οὕτω ἐπὶ μᾶλλον ἐν Μαντινείᾳ ἰδίᾳ, ὑπερετιμῆθησαν ἐνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν ζητήσεως, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ παρὸν. Ἡ εἰσροὴ τοῦ χρήματος αὐτοῦ εἰς Ἀμερικῆς κατέστη λίαν ἐπαισθητὴ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ φέρει ἀνακούφισιν τινὰ οἰκονομικὴν. Τὸ εὐχάριστον εἶνε ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν μετναστῶν τούτων σκοποῦσι νὰ ἐπιστρέψωσιν, ἀφ' οὗ ἐξοικονομήσωσι χρηματικὸν κεφάλαιον, καὶ πολλὰ ὑπάρχουσι παραδείγματα μέχρι τοῦδε. Δὲν γνωρίζομεν ὅμως κατὰ πόσον ἀληθεύει τὸ λεγόμενον ὅτι μεταξὺ τῶν εὐτυχεύοντων ὑπάρχουσιν οὐχὶ ὀλίγοι καὶ οἱ δυστυχεύοντες ἐν τῇ ξένῃ γῆ ἢ καὶ ἀποθνήσκοντες ἐν αὐτῇ ἢ ἐπιστρέφοντες ἀσθενεῖς ἐκ φθίσεως ἢ καὶ ἐξ ἄλλων μεταδοτικῶν νόσων, οἵτινες θέτουσιν ἐν κινδύνῳ καὶ τὴν υἰείαν τῶν οἰκείων αὐτῶν καὶ τῶν κατοίκων ἐν γένει τοῦ τόπου.

Πρὸς περιορισμὸν τοιούτων δυστυχημάτων ἡ πολιτεία θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ κατάλληλα καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα ἀποστέλλουσα μεμορφωμένους ἱερεῖς καὶ ἰατρούς, ἵνα ποδηγετῶσι τοὺς ἐκεῖ ἐργαζομένους Ἕλληνας διὰ θρησκευτικῶν καὶ υἰγεινῶν νοσηπιῶν καὶ διὰ περιθαλψέως τῶν ἀσθενούντων ἐν νοσοκομείοις ἑλληνικοῖς καὶ τῶν δυστυχεύοντων ἐν ἀσύλοις. Οὐχ ἥττον ὅμως πρέπει νὰ ληφθῶσι μέτρα ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικῆς ἐργασίας ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐν γένει, ἵνα περιορισθῇ τὸ ἀκατάσχετον τῶν μετναστεύσεων γεῖμα

καὶ μὴ ἐπεκταθῆ περὶ τῶν ὀρίων, ἵνα μὴ ἀγροάζωμεν τὸν ὀλίγον ἐξ Ἀμερικῆς χρυσὸν διὰ τῆς ζωῆς πολλῶν Ἑλλήνων καὶ μὲ θυσίαν τῆς υἰαίας καὶ μὲ ἐλάττωσιν τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ ἐν τῇ τήρῃ καὶ διὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ στρατεύματος καὶ μὲ θυσίαν ἐν γένει πολλῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, πρὸς δὲ καὶ μὲ ἐλάττωσιν τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς.

Δ'. ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Τὰ μέτρα τῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικῆς τοῦ τόπου ἐργασίας συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς κυριώτερα :

1) Εἰς τὴν χρῆσιν χημικῶν λιπασμάτων ἐπὶ ὅλων τῶν ἐξηυτλημένων γαιῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ζωικῆς κόπρου. 2) Εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς καλλιεργείας τῶν ζωοτροφικῶν φυτῶν βίκων, βύβης, λαθύρων, τριφυλλίων, βρώμης, κριθῆς καὶ τῶν ποιότων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ τεθῆ ἡ πρώτη καὶ κυρία βῆσις τῆς βελτιώσεως τῆς κτηνοτροφίας τοῦ τόπου καὶ ἐπὶ πλέον καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ παραγομένου ποσοῦ τῆς ζωικῆς κόπρου, ποσοῦτον συντελεστικῆς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γονιμότητος τοῦ ἐδάφους. 3) Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς καλλιεργείας τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν καὶ ἰδίως τοῦ καπνοῦ Ξάνθης, ὅστις θὰ δώσῃ εἰς τὰς ἀγροτικὰς τάξεις διαρκῆ ἐργασίαν τὰ μέγιστα προσοδοφόρον πρὸ πάντων διὰ τοὺς αὐτοκαλλιεργητάς, ὡς αἱ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτις ἐν Τριπόλει, καὶ αἱ ἐπὶ τρία ἔτη ἐτι συνεχεῖς δοκιμαί ἐν Ἁγίῳ Πέτρῳ τῆς Κυνουρίας ὡς καὶ μία δοκιμὴ ἡμῶν ἐν Ριτίνῃ κατὰ τὸ 1893 ἀπέδειξαν. 4) Εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἐργαλείων τῆς καλλιεργείας καὶ ἰδίως τοῦ ἀρότρου, τὰ ὁποῖον εἰς πάντα τὰ πεδινὰ μέρη πρέπει γενικῶς νὰ ἀντικαταστήσῃ διὰ τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου, οἷα καὶ ἐν Βύλῳ κατασκευάζονται, πρὸς δὲ διὰ τῆς γρήσεως καὶ σιδηρῆς τεύχεως καὶ εἰς πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ χωρία διὰ τῆς γρήσεως καὶ μηχανικοῦ κοσκίνου κυλινδρικοῦ, τοῦ καθιζήσαντος τὸν σπόρον τοῦ σίτου ἀπὸ παντὸς σπόρου ζιζανίου, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ἀτροφικῶν κόκκων τοῦ σίτου. Ὁ σπόρος τοῦ σίτου καθιζιζόμενος οὕτω θὰ ἀποδίδῃ ἀφούτως 30 τοῖς 100 ἐπὶ πλέον κατὰ τὴν συγκομιδὴν. Τοιαῦτα κόσκινα δύνανται νὰ ἀγοράζωνται ἀνὰ ἐν εἰς ἑκάστην χωρίον διὰ γενικῆς συνεισφορῆς ἢ ἐν τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας διὰ κοινὴν χρῆσιν καὶ ἐπὶ μικρῇ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ἐνοικίῳ. Τιμῶνται περὶ τὰς 700 δραχ. ἐν Βύλῳ.

5) Είς τήν χορσιν ἐκλεκτῶν, ὡς πλὴν τε, ζώων ἀναπαραγωγῆς καὶ ἰδίᾳ ἐπιβητόρων ἵππων καὶ ὄνων χάριν παραγωγῆς καλῶν ἵππων καὶ ἰδίᾳ ἡμιόνων ἐκ φορβάδων μὲν μετὰ ὄνων εἰς τὰ γονιμώτερα μέρη, ἐξ ὄνων δὲ θηλείων καὶ ἵππου ἐπιβήτορας εἰς τὰ ἀγονώτερα μέρη, πρὸς δὲ ταύρινον καὶ κάπρων ἐκ τῶν δυναμένων καὶ βελτιώσασι τὰς γενεὰς τῶν ἐν ἐσχάτῃ παρακμῇ εὐρισκόμενων κτηνῶν τοῦ τόπου, ὡς κακῶς τρεφόμενων καὶ ἄνευ ἐκλογῆς καταλλήλου τῶν ζώων τῆς ἀναπαραγωγῆς πολλαπλασιαζομένων. 6) Εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν φυτειῶν θένδρων ἀμυγδαλιῶν, συκαῶν, καρπῶν, λεπτοκαρυῶν, μηλεῶν, ἀπιδεῶν, κερασεῶν, καστανεῶν, δαμυσκηνεῶν, κλ. καταλλήλως ἐκλεγμένων ἀναλόγως τοῦ κλίματος καὶ τοῦ ἐδάφους ἐκάστης τοποθεσίας, παντοχοῦ δὲ ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων μωρεῶν 7) Εἰς τὴν μεθοδικωτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἔργων τῆς σιροτροφίας, τῆς μελισσοκομίας, τῆς ὀρνιθοτροφίας, τῆς οἰκιακῆς χοιροτροφίας καὶ τῆς ἀλγαστροφίας.

8) Εἰς τὴν μεθοδικωτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἔργων τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῶν σχετικῶν βιομηχανιῶν τυροκομίας, βουτυροποιίας κ.τ.λ. 9) Εἰς τὴν συστηματικωτέραν καταπολέμησιν τῶν παθήσεων τῶν φυτῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ περυσπορίου καὶ τοῦ ἰσθίου τῆς ἀγπέλου καὶ τοῦ δαυλίτου τῶν σιτηρῶν. 10) Εἰς τὴν ἀποξήρανσιν τῶν ἐλαθῶν μερῶν καὶ εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς κοίτης τῶν χειμάρρων καὶ εἰς τὴν συμπλήρησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἔργων τῆς ὄδοποιίας καὶ 12). Εἰς τὴν αὐστηράν τῶν ὑπαρχόντων ἰσθίων συντήρησιν, ὡς ἐπιθρόντων σπουδαίως ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων, ἐπὶ τῆς συγκρατήσεως τοῦ χώματος τῶν κεκλιμένων ἐδαφῶν, περιοριζομένης τῆς ὕψους τῶν χειμάρρων καὶ τῶν βυθίων, ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν βροχῶν, ἐπὶ τοῦ μετριασμοῦ τῶν μετεωρολογικῶν ἀνωμαλιῶν (ὑπερβολικῶν ἀνέμων, ξηρασίας, ψύχους, παγετῶν, χαλάζης, θυελλῶν) καὶ ἐπὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ὠφελίμων εἰς τὴν γεωργίαν μικρῶν πτηνῶν τῶν καταδικνόντων τὰ ἐπιδιδάξ ἐντομα, ὡς τὰς ἀκρίδας καὶ τὰ ἄλλα ἐντομα τὰ ζημιοῦντα τὴν γεωργίαν, τὴν δειδροκομίαν τὴν ἀμπελοφυγίαν καὶ τὴν κηπουρικὴν.

Ἄν τοιαῦτα μέτρα ἐφαρμόζοντο ἐν Ἀρκαδίᾳ θὰ πῶξονον τὰ ἀγροτικὰ αὐτῆς εἰσοδήματα ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὄχι μόνον θὰ ἤρουν διὰ τὸν ὑπάρχοντα αὐτῆς πληθυσμὸν, ἀλλὰ καὶ διπλασίον αὐ-

ταῦ θὰ ἰδῶντο νὰ συντηρῶσιν ἐν εὐπορίᾳ καὶ εὐημερίᾳ ὅπουτε καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ βιομηχανίαι καὶ τέχναι τῶν πόλεων θὰ ἀνεπτύσσονται ἀναλόγως καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπαγγέλματα πολὺ καλλίων ἢ σήμερον θὰ ἡμείβοντο σὺν τῇ αὐξήσει τῆς παραγωγῆς τοῦ πλούτου ἐν τῷ τόπῳ. Ἄλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀνωτέρω ὑποδεικνυμένων μέτρων προκαπιτεῖ πρωτίστως τελείαν δημοσίαν καὶ ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν, τελείαν δικαιοσύνην, ἀμερόληπτον διοίκησιν καὶ διαδόσιν γνώσεων μερφητικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν καὶ δὴ σχετικῶν πρὸς τὰ ἔργα τῆς παραγωγῆς. Ἡ τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ὑπηρεσίαις ἕως καὶ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος αὐτῶν καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ λειτουργεῖ πληρημελῶς, ὅστις ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ὀργάνων αὐτῆς ἐπεμβαίνουσι πάντοτε κομματικαὶ ἐπιφοραὶ καὶ οἱ ἐκλεγόμενοι παλλακίαι εἶναι κακῆς πίστεως ἢ ἀνίκαντα πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐρεσίαις καταλληλοτέρων προσκόπτει ἀρ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν ἀνεπαρκῆ τῶν ὀργάνων τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ἀμοιβὴν, μὴ ὑπάρχοντες εἰδικῶν ταμείων ἀγροτικῆς ἀσφαλείας χάριν μηχανικῆς αὐτῶν τεχνικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς μισθοδοτήσεως, ὅπως προσελκύωνται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἄνδρες ἱκανοὶ καὶ τίμιοι, ἀρ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν κομματικὴν ἀπέμβασιν. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη στερεῖται ἐπίσης ἐποπτείας συστηματικῆς, ἀμερόληπτου καὶ αὐστηρῆς. Ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀγραφοικτικῆς ἐπὶ τοιαύτων βάσεων ἀπαιτεῖ νέον νόμον καταλλήλῳ διὰ τὸν σκοπόν, πρὸνυθῶντα καὶ περὶ τελειότερον τρόπον κανονισμοῦ τῶν ἀγροτικῶν περιφερειῶν καὶ προσδιορισμοῦ τῶν ὀρίων τῶν βοσκοτήσεων καὶ μη γαλιῶν.

Ἡ πρόδηλος ἀνεπάρκειαις τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας εἶνε ἰδίᾳ σπουδαῖον πρόσκομμα εἰς τὴν ρύττεισιν δένδρων προσουδωρῶν, τὰ ὅποια εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐνδεθειγμένα διὰ τόπους, ὅπου ἡ γεωργικὴ λόγιαι ἐδάφους καὶ κλίματος δὲν ἐπαρκεῖ μόνη πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀγροτικοῦ λαοῦ, ὅπως εἶνε πρόσκομμα σπουδαῖον καὶ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας ζωοτροφικῶν φυτῶν γάριν συστηματικωτέρως κτηνοτροφίας. Ὑπάρχουσι δένδρα ὡς ἡ ἐλάκη, ἡ ξυλοκερατέα καὶ ἡ συκῆ διὰ τὰ θερμότερα τοῦ νομοῦ μέρη, καὶ ὡς ἡ ἀμυγδαλέα ἡ δυνακμένη σχεδὸν πανταχοῦ τῆς Ἀρκαδίας νὰ εὐδαιμονήσῃ, ἅτινα θύονταν νὰ ζῶσι καὶ νὰ παρέχωσιν ἀξιόλογα εἰσοδήματα καὶ εἰς ἐδάφη ἀκόμη μὴ πρόσφορα διὰ καλλιεργεῖν ἐπιχερδῆ

έτησίων φυτῶν σιτηρῶν καὶ τῶν τοιούτων. Ἐπίσης ἡ μωρέα εἰς ἄκρα ἔξω ἀγρῶν, ὀδῶν ἀγροτικῶν, ἀμπέλων, προαυλιῶν εἶνε δένδρον ἐξόχως πλουτιστικόν, διότι ὁ πολλαπλασιασμός αὐτῆς θά ἔδιδε μεγάλην ὠθησιν εἰς τὴν περαιτέρω τῆς σηροτροφίας ἀνάπτυξιν.

Ἡ σηροτροφία θά ἔδιδεν εἰς δύο μῆνας κατ' ἔτος καὶ ἀπὸ διασκευαστικῆς ἐργασίας τῶν ἀδυνάτων τῆς οἰκογενείας μελῶν (γυναικῶν καὶ παιδῶν) ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου διεξαγομένης, 200 καὶ 300 καὶ 500 ἀκόμη δραχ. εἰς ἐκάστην οἰκογένειαν διὰ τῆς καλλιεργείας ἑνὸς ἢ δύο μέχρι τριῶν κυτίων μεταξοσπόρου. Οὕτω λόγου χάριν μόνη ἡ Γορτυνία, ἣτις ἀριθμεῖ περὶ τὰς 10 χιλ. οἰκογενειῶν ἂν ἐκκαλιέργει 10 χιλ. κυτίων μεταξοσπόρου ἠδύνατο νὰ ἔχη παραγωγὴν ἑτησίαν μετὰξῆς ἀξίας ἑνὸς μέχρι δύο ἑκατομμ. δραχμῶν.

Ἦρκει δὲ πρὸς τοῦτο, ἵνα ἐκάστη οἰκογένεια φυτεύσῃ ἐν ὅλῳ 50 περίπου μωρέας δυναμένεα νὰ κατκλάβωσιν ἐπιφάνειαν ἑνὸς μέχρι δύο τὸ πολὺ στρεμμάτων. Ὅλα δὲ αὐτὰ ἐπαρξίαι τῆς Ἀρκαδίας ἠδύνατο. ἂν οὕτως ἐνήργει ἐκάστη αὐτῆς ἀγροτικὴ οἰκογένεια, νὰ παράγῃ ἑτησίως μετὰξῆς ἀξίας οὐχὶ κατωτέρως τῶν 5 ἑκατομμ. φράγκων καὶ ἂν τὸ ἥμισυ μόνον τῶν ἀγροτικῶν αὐτῆς οἰκογενειῶν ἐπεδίδοτο εἰς τὴν σηροτροφίαν διὰ τῆς καλλιεργείας ἑνὸς μέχρι δύο κυτίων σπόρου μεταξοσκώληκος κατὰ οἰκογένειαν.

Ἴδου τί ἠδύνατο μόνη ἡ μωρέα νὰ κατορθώσῃ ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἣτις καὶ θά ἀνέπτυττε πλουσίας βιομηχανίας ἐπεξεργασίας τῆς μετὰξῆς καὶ σπουδαῖον αὐτῆς ἐξωτερικὸν ἐμπόριον. Ἀλλὰ καὶ τί δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὰ ἄλλα προσοδοφόρα δένδρα ἐν Ἀρκαδίᾳ ἂν δὲν παρεκώλυε τὸν πολλαπλασιασμόν αὐτῶν ἡ ἀνεπάρκεια ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, ἣτις ὄχι μόνον τὴν πρῶσον τῆς δενδροκομίας ἐμποδίζει, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τὴν πρῶσον τῆς ὅλης γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας; Διότι ἐκτὸς τῶν εἰς ταῦτα συχνῶν ζημιῶν ἔχει ἡ κατ' ἕστασις αὐτὴ ὡς συνέπειαν τὴν φυγάδευσιν τῶν κεφαλῶν ἀπὸ τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν. Διότι οἱ ἔχοντες κεφάλαια προτιμῶσι πᾶσαν ἄλλην ἐν ταῖς πόλεσιν ἐργασίαν ἐκτὸς τῶν ἀγροτικῶν.

Δι' αὐτὸ καὶ οἱ ἔχοντες κτήματα ἐκ τῶν εὐπορούντων ὅπως δὴ ποτε δὲν ἀποφασίζουσι νὰ καλλιεργῶσιν οἱ ἴδιοι ταῦτα καὶ νὰ βελτιώσωσιν αὐτὰ καὶ νὰ διχθέτωσι κεφάλαια πρὸς τελειοτέραν αὐτῶν ἐκμετάλευσιν προτιμῶντες νὰ δίδωσιν αὐτὰ, ὡς πικνυχτοῦ σχεδὸν τῆς

Ἑλλάδος γίνεται ἐπὶ μορτῆ ἢ ἐπὶ ἐνοικίᾳ εἰς χωρικοὺς πτωχοὺς καὶ ἀμαθείς, μὴ δουκμένους καὶ ἀνεπαρκέσιν τὴν παραγωγικότητα αὐτῶν δι' ἑλλείψιν γνώσεων, κεφαλαιῶν καὶ δι' ἀνεπαρκείαν πίστεως ἀγροτικῆς. Καὶ οὕτω τὰ γεωργικὰ ἔργα ἀπομένουσιν ὡς κληροῖα τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀμαθῶν. Ἦν ἢ οἱ εὐπεριεχόντες ἐκ τῶν γεωκεκτημένων, διαθέτοντες τὰ κτήματα αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ἐνοικίᾳ ἢ ἐπὶ μορτῆ, τρέπονται εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ μένουσιν ἄεργοι, ζῶντες ἐκ τῶν ἐτοίμων καὶ οὐδὲν παραγόντες, ἢ γίνονται τοκιστικῆ ἢ ἐπιδημιάζουσι θέσεις καὶ ἀξιώματα ἐν τῇ πολιτείᾳ· εἴτε ἔχουσι εἴτε δὲν ἔχουσι τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα ἢ γίνονται κομματικαὶ πράξεις, οἱ μὲν ἐπ' ἀγαθῇ τοῦ τόπου οἱ δὲ ἐπὶ κακῇ ἀναλόγως τῆς ἀνατροφῆς, τοῦ χαρακτήρος, τοῦ βαθμοῦ τῆς μορφώσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς φιλοπατρίας ἐκάστου αὐτῶν, συντελοῦντες οὕτω οἱ μὲν πρὸς ἀόξιν τῆς πολιτικῆς, ἢς γίνονται ὀπαδοί, οἱ δὲ πρὸς ἀδοξίαν αὐτῆς καταχρώμενοι τῆς κομματικῆς ἰσχύος, ἢν ἀποκτῶσιν, ἐπιβλάδουσι εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα ἀποβαίνοντες καὶ πρὸς κακοδικιανίαν αὐτῆς συντελοῦντες.

Ἡ ἀνεπαρκεία τῆς ἀρχαίας καὶ καὶ ἀτέλειαι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς δικαίσεως εἶνε ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τῆς παραγωγικῆς ἐργασίας, διότι ἀποκαρῶνουν τὰ κεφάλαια ἀπὸ τῶν ἀγροτικῶν ἐπιχειρήσεων, τὰ κεφάλαια δὲ τῆς γεωργίας ἀποβαίνοντα σπάνια καθίστανται ἐννοεῖται ἀκριβῆ, μὴ διδόμενα εἰμὴ ἐπὶ μεγάλῳ τόκῳ ἀναλόγως τῶν κινδύνων, ὡς διατρέχουσιν εἰς γεωργικὰς ἐργασίας μὴ ἐπαρκῶς προστατευομένας ὑπὸ τῆς πολιτείας.

Ἄλλὰ πῶς ἀνεπαρκῶν κεφαλαιῶν θὰ πραγματοποιηθῶσιν ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ βελτίωσις τῶν κτημάτων, ἡ χρῆσις τελειότερων ἐργαλείων, ἡ ἐπέκτασις τῶν ρυτιῶν, τὰ ἔργα ἀρθεύσεων, ἡ ἐφαρμογὴ χημικῶν λιπασμάτων, ἡ τελειοποίησις τῶν κτηνῶν καὶ ἐν γένει ἡ ἐκτέλεισις παντὸς ἔργου συντελοῦντος εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῶν συναφῶν αὐτῇ κλάδων παρασῶν; Ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ δικαιοσύνη τελείως λειτουργοῦσιν θὰ συντελοῦν ὅχι μόνον εἰς τὸ καὶ διευκολυνθῆ ἢ εἰς παραγωγικὰ ἔργα χρησιμοποίησις τῶν ἐν τῷ τόπῳ ὑπαρχόντων κεφαλαιῶν. Διότι θὰ ὑπάρχη τότε ἡ βεβαιότης ὅτι οἱ παραγωγοὶ θὰ ἀπολαύσωσι τελείως καὶ ἀνενοχλήτως τῶν καρπῶν τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν θὰ προσελκύων-

ται βεβημηθόν κεφάλαια, διότι τότε θά καταστή εὐχερεστέρα καὶ ἡ ἰδρυσις συνεταιρισμῶν, εἴτε σκοποῦντων τὴν κοινὴν ἐνεργεῖν εἰς ἔργα παραγωγῆς ὠρισμένων προϊόντων (ὡς λ. γ. εἰς τὴν σύστασιν μεγάλης ἐπιχειρήσεως οἰνοποιητικῆς ἐν Τριπόλει), εἴτε σκοποῦντων τὴν ἐπίτευξιν πιστώσεων δι' ἀλληλεγγύης τῶν ἐπὶ τούτῳ συνεταιριζομένων, εἴτε σκοποῦντων ἀπλούστερα ἀκόμη καὶ στοιχειωδέστερα συνεταιρικὰ ἔργα, οἷα εἶνε λ. γ. ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐκ μέρους τῶν συνεταιρίων καὶ διὰ γενικῆς παραγγελίας προμήθεια τῶν τελειότερων ἐργαλείων καὶ τῶν ὑλικῶν τῆς ἐργασίας, ἀρότρων ἐπὶ παραδείγματι σιτοκαθαριστηρίων, θείου, λιπασιμῶν χημικῶν, σπόρων ἐκλεκτῶν, φαρμάκων διὰ φυτικὰς νόσους, ὄργανων ἐφαρμογῆς τῶν φαρμάκων, ἐκλεκτῶν ζώων ἀναπαραγωγῆς, ἰδίᾳ ἐπιδητόρων κλπ.

Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ἀπὸ κοινοῦ προμήθειας διὰ λογικισμῶν συνεταιρίων ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῶν μεγάλων κέντρων τῆς πωλήσεως τῶν τοιούτων ὑλικῶν, θά συντελέῃ α') εἰς τὴν ἀγορὰν αὐτῶν ἐπὶ πιστώσει χάρις εἰς τὴν πίστιν, ἣν θά παρεῖχεν ἡ τῶν συνεταιρίων ἀλληλεγγύη, β') εἰς τὴν προμήθειαν αὐτῶν εἰς τιμὰς πολὺ χαμηλοτέρας καὶ γ') εἰς τὴν ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀρίστης ποιότητος, διότι θά ἦτο εὐκόλος ὁ ἔλεγχος ἐκ μέρους τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐν ὧ τὰ άτομα μεμονωμένως ἐνεργοῦντα δὲν δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τοιούτων πλεονεκτημάτων, συντελούντων μεγάλως εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν δαπανῶν τῆς ἐργασίας καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐξ αὐτῆς ὠφελημάτων.

Ἄλλὰ καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα τὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς δὲν θά ἠδύνατο νὰ προσδεύσῃ διὰ μόνης τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὅσον τελείως καὶ ἂν τὰ στοιχεῖα ταῦτα παρέχωνται ἄνευ ἐπαγγελματικῆς ἱκανότητος τῶν ἐργαζομένων. Ἡ ἐπαγγελματικὴ δὲ αὕτη ἱκανότης ἀπαιτεῖται τοσοῦτον μάλλον τελειότερα, ὅσον πλείονα εἶνε τὰ κεφάλαια τὰ ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς διατιθέμενα.

Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἱκανότης τῶν γεωργῶν καὶ τῶν γεωργικῶν ἐπιχειρηματιῶν προαπαιτεῖ ἀπ' ἐνός μὲν ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν ἀτόμων ἐπιδιωκομένην διὰ καλλιεργείας τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος καὶ δι' ὑγειοῦς ἀνατροφῆς ἐν τῷ σχολείῳ, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀπόκτησιν ἐκ μέρους αὐτῶν γνώσεων ἐιδικῶν δικηρωτικῶν αὐτοῦς εἰς τὸ νὰ διεξάγωσιν ὡς οἶόν

τε εὐστοχιώτερον τὰ ἔργα, ἢ ἐπιχειροῦσι καὶ μετὰ τῆς δεούσης περιπέφειας, ἐπιδειξιότητος, προνείας καὶ οἰκονομίας.

Ἡ διάδοσις τῶν ἐπαγγελματικῶν τῆς γεωπονίας καὶ τῶν συναρῶν αὐτῆ κλάδων γνώσεων εἰς τὸν λαὸν δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ α') Διὰ τῶν εἰδικῶν ἰδρυμάτων τῆς γεωργικῆς διδασκαλίας. β') Διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῶν μαθημάτων τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους, διδασκόμενα ὑπὸ ἰδιαιτέρου καθηγητοῦ διδάκτορος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις, τοῦ καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν περιριζομένου μόνον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς κοσμογραφίας. γ') Διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν γεωπονικῶν γνώσεων ὑπὸ εἰδικοῦ καθηγητοῦ ἐπιστήμονος γεωπόνου ἐν τῷ Διδασκαλείῳ καὶ δ') Διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας στοιχειωδῶν τῆς γεωπονίας γνώσεων εἰς πάντα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα μετὰ μικρῶν ἀσκήσεων ἐν σχολικῷ κήπῳ καὶ ἐν διδακτικοῖς περιπάτοις διὰ μέσου ἀγρῶν, ἀμπέλων, κήπων, θασῶν κτλ., σηροτροφικῶν δὲ, γαλακτοκομικῶν, μελισσοκομικῶν καὶ ὄρνιθοτροφικῶν ἐν πᾶσι τοῖς παρενκαταγωγείοις.

Καὶ περὶ τούτων μὲν πολλὰ πολλὰκις ἐγράψαμεν ἀπὸ δωδεκαετίας κατ' ἐπακλήψιν καὶ πολλὰ εἶπομεν καὶ ἐν τῷ Ἀ' Γεωργικῷ Συνεδρίῳ τοῦ 1901 ἐν Ναυπλίῳ. Περὶ δὲ τῶν εἰδικῶν ἰδρυμάτων τῆς γεωπονικῆς διδασκαλίας ἐν Ἀρκαδίᾳ τῶν τε ὑπαρχόντων ἤδη καὶ τῶν προσκαπιτουμένων θὰ προγραμματευθῶμεν ἐν ὀλίγοις ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ.

Ε'. ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΝ ΑΡΚΑΔΙΑ

Ι. Γεωργικὸς σταθμὸς Βυτίνης

Ἐν Ἀρκαδίᾳ ἰδρύθη εἰς Γεωργικὸς Σταθμὸς κατὰ τὸ 1891 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δι' εἰδικοῦ νόμου : «Π. Σταθμὸς ἐν Βυτίνῃ τῆς Γορτυνίας» ἰδιαιτέρῃ πατρίδι τοῦ ἀειμνήστου Τριανταφυλλίδου ἐκ τῶν τόκων τοῦ κληροδοτήματός τοῦ ὁποῖου, ἀνερχομένου σήμερον εἰς δύο περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν, συντηροῦνται τῆ ἀρωγῇ καὶ τοῦ Κράτους οὐ μόνον ὁ Σταθμὸς οὗτος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ Γεωργικοὶ Σταθμοὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐν Ἀϊδινίῳ Γεωργικῇ Σχολῇ,

συντρέχοντων εις τούτο καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰς τὰ ἰδρύματα ταῦτα προσηρητημένων κτημάτων.

Ὁ ἐν Πυθίῃ Γεωργικὸς Σταθμὸς διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα : Εἰς τὸ Γεωργικόν, τὸ Δασικόν καὶ τὸ Λεπτοξυλουργικόν.

Ἐκ τούτων τὸ Δασικὸν τμήμα περιλαμβάνει μίαν δασονομικὴν σχολὴν, εἰς ἣν εἰσέρχονται κατ' ἔτος 25 νέοι ἡλικίας 17 τοῦλάχιστον ἐτῶν φέροντες ἀπολυτήριον σχολαρχείου ἢ, ἂν σπεροῦνται τοιούτου, ὑφιστάμενοι ἐξετάσεις δοκιμασίας ἐνώπιον ἐπιτροπῆς ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Οἰκονομικῶν. Οἱ μαθηταὶ οὗτοι διδάσκονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς, ὅστις εἶνε δασολόγος ἐπιστήμων καὶ ὑπὸ τοῦ ἀποσπασθέντος ἐκεῖ ἐπὶ τούτῳ ἐπιθεωρητοῦ τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας ἐν Πελοποννήσῳ, δασολόγου ἐπιστήμονος καὶ τούτου, δασονομικὰ μαθήματα ἐπὶ μίαν διετίαν καὶ συγχρόνως ἐξασκῶνται εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς φυλάξεως τῶν δασῶν καὶ τῆς πρακτικῆς δοκιμασίας εἰς τὰ εἰς τὴν Σχολὴν αὐτὴν ὑπαγόμενα δάση ἐλάτης τοῦ δήμου Νυμφαίας, ἐκτάσεως 70 περίπου χιλιάδων στρεμμάτων. Οἱ ἐπιτυγχάνοντες εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς ἀποφοιτήσεως διορίζονται μονίμως καὶ δικαιοπρακτικῶς ὡς δασοφύλακες τοῦ κράτους ἐπὶ μισθῷ 70 δραχ. κατὰ μῆνα, αὐξάνοντι σὺν τῷ χρόνῳ μέχρι δραχ. 90 μηνιαίως.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως αὐτῆς ἡ Σχολὴ διευθύνετο ὑπὸ ἀλλοδαπῶν δασονόμων, Γερμανῶν, ἐσχάτως δὲ καὶ ὑπὸ δασονόμου Δανοῦ τοῦ κ. Ὀλτεν. Ἀπὸ τοῦ 1900 ἡ διεύθυνσις ἀνετέθη προσωρινῶς εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν δασολόγον κ. Ν. Ἐμμανουήλ καὶ ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους εἰς τὸν δασονόμον κ. Λισμάνην, βοηθοῦντος αὐτὸν καὶ τοῦ κ. Ἐμμανουήλ. Ἀμφότεροι οὗτοι εἶνε διπλωματοῦχοι ἀνωτέρων δασολογικῶν σχολῶν τῆς Ἑσπερίας, οἵτινες ἀποτελοῦσι σήμερον τὸ προσωπικὸν τῆς διδασκαλίας.

Ἡ Σχολὴ αὕτη δὲν ἔπαυσε ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος βελτιουμένη ὡς καὶ δι' ἰδιαιτέρου νόμου τοῦ 1896 καὶ ἤδη εὐρίσκεται ἐν πλήρει ἀκμῇ, ἔχουσα περὶ τοὺς 45 μαθητὰς μέλλοντας δασοφύλακας καὶ δασοκόμους. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποφοιτησάντων διωρίσθησαν εἰς τὴν δασικὴν ὑπηρεσίαν περὶ τοὺς τεσσαράκοντα.

Κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἐπειδὴ πρέπει νὰ παρέλθωσι δεκάδες τινῶν ἐτῶν ἕως ὅτου ἀποφοιτήσῃ ἱκανὸς ἐξ αὐτῶν ἀριθμὸς ὅπως

ἀποτελέσει ἴδιον σῶμα μεμορφωμένων καὶ εὐσυνειδήτων ἀγροφυλάκων εἰς ἀντικταστάσιν καθ' ὅλον τὸ Κράτος τῶν εἰς οὓς ἀνατίθεται ἡ φύλαξις τῶν δασῶν χωροφυλάκων, ἀνάγκη νὰ ἐλαττωθῇ ὁ χρόνος τῆς φοιτήσεως εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην ἀπὸ δύο ἐτῶν εἰς ἓν μόνον, γινομένων δεκτῶν μόνον ἀποφοίτων Σχολαρχείου, νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς 50 τοῦλάχιστον μέχρι 100. Νὰ προστεθῇ καὶ τρίτος δασολόγος διὰ τὴν πρακτικὴν τῶν μαθητῶν ἐξάσκησιν. Νὰ αὐξηθῇ κατὰ τι ἡ μισθοδοσίαι τῶν μελλόντων δασοφυλάκων, ἵνα εἰς τὸ ἔργον τοῦτο προσελκύωνται ὡς οἷόν τε ἱκανώτεροι. Νὰ μὴ διορίζωνται δὲ ἀμέσως ὡς μόνιμοι καὶ τακτικοὶ δασοφυλάκες οἱ ἀποφοιτῶντες, ἀλλὰ ὡς δοκιμαεῖς ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὰ διάφορα δασαρχεῖα καὶ μετὰ δευτέρου εἰς αὐτοὺς δοκιμασίαν πρακτικὴν νὰ διορίζωνται ὡς τακτικοὶ δασοφυλάκες ἔχοντες καὶ ἐλπίδα προαγωγῆς μέχρι τοῦ βαθμοῦ ἀρχιφύλακος καὶ βαθμῶ ἐνωμητάρχου πρώτης τάξεως διὰ διαγωνισμοῦ.

Ἄλλὰ τὰ δασαρχεῖα πρέπει νὰ διευθύνωνται ὑπὸ δασολόγων ἐπιστημόνων, οὓς δύναται εἰς ὀλίγα ἔτη νὰ παρασκευάσῃ ἀνωτέρα ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ δασονομικὴ σχολή, ἣτις θὰ διδάσκη εἰδικῶς διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἀποφοίτους τοῦ τμήματος τῶν μηχανικῶν ἐπὶ μίαν διετίαν ἢ τριετίαν. Τότε θὰ ἔχομεν ταχέως σύστημα δασικῆς ὑπηρεσίας ἀξίως τοῦ ὀνόματος, ἧς ὑψίστη ὑπάρχει ἐθνικὴ ἀνάγκη. Ὅπως σταματήσῃ τὴν προϊούσαν τῶν δασῶν καταστροφὴν καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ συμπύκνωσιν αὐτῶν οὐχὶ διὰ τεχνητῶν ἀναδασώσεων, αἵτινες διὰ πολλοὺς λόγους εἶνε χίμαιρα διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τῆς εὐσυνειδήτου καὶ εἰλικρινοῦς φυλάξεως καὶ συστηματικῆς καὶ τιμίας διαχειρίσεως τῶν ὑπαρχόντων δασῶν, ὑποδοθηομένης οὕτω μόνον τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀρθάνου ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὄρεων αὐτοφθοῦς βλαστήσεως, ἣτις μόνη ἀρκεῖ ἵνα ἔχωμεν καὶ πολλὰ καὶ καλὰ δάση.

Τὸ δεύτερον Τμήμα τὸ Λεπτοξυλουργικὸν διευθυνόμενον ὑπὸ εἰδικοῦ ἐπιθεξίου τεχνίτου τοῦ κ. Σάρδη, διδάσκει 12 μαθητὰς, οἵτινες εἶνε τέκνα ἀπόρων οἰκογενειῶν τῆς Ἰορτυνίας, λεπτοξυλουργίαν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐπιπλοποιεῖαν ἐπὶ διετίαν. Ἡ ὑπαρξίς εἰς τὸ μέρος ἀρίστου ὕλικου καρυῶς, σφενδάμων, πλατάνων, ἀγρίων ἀπιδεῶν, λεύκης κλπ. πολλὴν παρέχουσιν εὐκολίαν διὰ τὴν διδασκαλίαν

τῆς τέχνης ταύτης ἐν Βυτίῃ. Οἱ ἀποφοιτῶντες μηχανήσουσι μίαν τέχνην, δι' ἧς δύνανται νὰ ζῶσι τιμίως, τὸν ἄρτον αὐτῶν κερδίζοντες ἐν ἐπαρχιακῆς ἰδίᾳ πόλεσιν εἰς τὰς πλείστας τῶν ὑποίων ἢ λεπτοξυλουργία καὶ ἢ ἐπιπλοποιία εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς τὰ σπάργανκ.

Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο ἤρχεισε νὰ διδάσκη καὶ τὴν κατασκευὴν συστηματικῶν κυψελῶν διὰ μελίσσης καὶ θὰ ἀπέδεικνεν ἔτι μᾶλλον καρποφόρος ἢ ἐν αὐτῷ διδασκαλία τῆς τέχνης, ἐὰν καταγίνετο καὶ εἰς τὴν συστηματικὴν καλοθεποιίαν καὶ κατασκευὴν κλωστοιδίων ἐκ τῶν χρησίμων πρὸς συσκευὴν ὑπωρῶν, ἧς τοιαύτη ὑπάρχει ἄγνοια ἐν Ἑλλάδι πρὸς μεγίστην βλάβην τοῦ ἐμπορίου τῶν προϊόντων τούτων, ἐκ τῶν ὑποίων σπουδαίας δύνανται ὠφελείας νὰ προσδοκῆ ἢ Ἑλλάδι ἐν μέλλοντι. Ἔταν θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀποστέλλῃ πρῶτους ὑπώρχα, σταφυλᾶς, λαχανικὰ πρῶτα καὶ πρῶτα ἀκόμη ἄνηθι εἰς ἄλλας πλουσίας χώρας, ὡς εἶνε ἡ Κωνσταντινουπόλις, ἡ Αὐστρία, ἡ Ρουμανία κλπ. πρὸς ἧς θέλει κατὰ πολὺ προσεγγίσει μετὰ τὴν ἔνωσιν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Λακρίσσης μετὰ τῆς διεθνoῦς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Διὰ τὴν τελειοποίησιν τοῦ λεπτοξυλουργικοῦ τούτου τμήματος δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ ἐν Βασιλ. Διάταγμα, τὸ ὅποσον νὰ ὀρίξῃ τὴν διάρκειαν τῆς μαθητεύσεως ἀπὸ δύο ἔτη, ὅσα ὀρίζονται μέχρι τοῦδε εἰς μίαν τετραετίαν ἢ τοῦλάχιστον εἰς μίαν τριετίαν, ἵνα μὴ ἀποφοιτῶσιν ἡμιτελεῖς οἱ ἐν αὐτῷ ἐξασκούμενοι τεχνῆται, ὡς ἐγίνετο μέχρι τοῦδε.

Τὸ Γεωργικὸν Τμήμα σκοπεῖ τὴν διάδοσιν δι' ὑποδειγματικῶν ἐν τῷ προσηρτημένῳ εἰς τὸν Σταθμὸν κτήματι (150 περίπου στρεμμάτων) ἐργασιῶν καὶ διὰ δημοσίων διαλέξεων, γνώσεων πρακτικῶν εἰς τὸν γεωργικὸν καὶ κτηνοτροφικὸν λαὸν τῶν ὄρεινῶν ἰδίᾳ μερῶν, βασιζομένων ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπὶ πειραμάτων ἐν τῷ Σταθμῷ τούτῳ καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἰδικιτέρας συνθήκας, ὅφ' ἧς ἐργάζονται οἱ ὄρεινοὶ ἀγρόται.

Τοιαῦται ἐργασίαι εἶναι ἐκτὸς τῆς ὄρεινῆς γεωργίας καὶ καλλιέργειας τῶν σιτηρῶν, ὀσπρίων, καπνῶν, ἕτινα εὐδοκιμοῦσιν ἕριστα εἰς ὄρεινούς τῆς Ἀρκαδίας ἀγρούς, καὶ ἢ καλλιέργεια ζωοτροφικῶν φυτῶν ἰδίᾳ τριφυλλίου, βίκου, βρώμης, λαθύρων, ζωοτροφικῶν κού-

μων και πιζελίων, ζωοτροφικῶν ἀρχαῖοσιτίων κ.λ.π., καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ὄρεινά τευτὰ μέρη, καὶ ἡ ἀμπελοουργία καὶ ἡ οἴνοποιία, ἣτις εἰς τὰ ὄρεινά τευτὰ μέρη δύναται νὰ παρέχῃ ἄριστον λεπτότατον καὶ εὐγενέστατον οἶνον, οἷος δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ παράγεται εἰς πεδινούς καὶ θερμούς τύπους, πρὸς δὲ ἡ σιτηροτροφία, ἣτις ἄριστα εὐδοκίμει ἐν Γορτυνίᾳ, ὡς καὶ ἡ πρὸς τὸν σκυπὸν τοῦτον ἐξκπλώσις τῆς μορφοφυτείας, ἡ καλλιέργεια ὑπωροφύων δένδρων ἀπίων, μήλων, κερύων, λεπτοκέρυων, κερασίων, ἀμυγδαλίων, ἡ κηπουρική, ἡ συστηματικὰ τυροκομία, ἣτις καὶ ἄφθονον εὐρίσκει καὶ ἀρίστης ποιότητος πρώτην ὕλην ἐπὶ τῶν ὄρειν καὶ κλίμα προσφορώτατον διὰ τυροῦς κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἀρίστων εὐρωπαϊκῶν, πρὸς δὲ ἡ μελισσοκομία καὶ ἡ ὄρνιθοτροφία.

Τὸ Γεωργικὸν τοῦτο τμήμα εἶχεν ἐν τούτοις ἰκανὰς περιπετείας, διότι κατὰ τὸ παρελθὸν δεκαετίς διάστημα δὲν εἶχε διεύθυνσιν μόνιμον ὑποσδήποτε καὶ μὴ ὀρισμένον καὶ ἐνικτὸν καὶ συνεχιζόμενον σύστημα, διότι ἀτυχῶς ἀντικατέστησαν ἀλλήλους κατὰ τὴν δεκαετίαν 8 διευθυνταί. Κατ' ἀρχὰς διορίσθη ὁ κ. Στ. Σταματιάδης, μετ' αὐτὸν ὁ κ. Σ. Χασιώτης, μετ' αὐτὸν ὁ ἀποδιώσας Ι. Ἀποστολόπουλος, μετὰ τοῦτον ὁ Δ. Ἀμπελικόπουλος μετὰ τοῦτον πάλιν ὁ Ἀποστολόπουλος, μετ' αὐτὸν ἐπὶ ἓνα μῆνα προσωρινῶς ὁ Σ. Χασιώτης, μετὰ τοῦτον ὁ δημολόγος κ. Ὀλτεν καὶ μετ' αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοῦ προπαραθρόντος ἔτους πάλιν ὁ Σ. Χασιώτης, ὅστις ἀνέλαβε προσωρινῶς τὴν διεύθυνσιν καὶ τοῦ Σταθμοῦ τούτου, διευθυντῆς ὄν τεκτικὸς τοῦ ἐν Τίρυνθι Γεωργικοῦ Σταθμοῦ.

Ἰσως δὲν θὰ ἐβλαπτεν ἐπὶ τισούτων τὸ ἔργον τοῦ Σταθμοῦ τούτου ἡ φύσει ἄλλως τε ἐπιζημία τόσον συχνῇ ἀλλαγὴ διευθυντῶν, ἂν ἡ κεντρικὴ διοίκησις τοῦ ὑπουργείου ἐπέβαλλεν ἐν ὀρισμένον σύστημα ἐργασίας, ἀφ' οὗ καθόριζεν αὐτὸ μετὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς λειτουργείας τοῦ τμήματος τούτου καὶ ἂν ἐπροστάτευε τὴν συνέχειαν αὐτοῦ ὑποδοθηθεῖσα τὴν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐπὶ τῇ βῆσει ὀρισμένου προγράμματος τελειοποίησιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν τοῦτο, διότι ἡ κεντρικὴ διοίκησις ἐν τῷ Ἰπουργεῖῳ στερεῖται μέχρι τοῦδε ἰδιαιτέρου διὰ τοιούτους σκοποὺς τμήματος γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ Ἰπουργεῖῳ, οὗ ἡ λειτουργία ἀπáιτεῖ καὶ εἰδικούς διὰ τοιαύτην ὑπηρεσίαν ἐπιστήμονας. Τὸ Ἰπουργεῖον δὲν θέ-

κτηται εἰμὴ ἐν γενικῶν τμήμα γεωργίας, μὴ δυνάμενον νὰ ἐπαρκέσῃ μόνον αὐτὸ διὰ τὰς πολυποικίλους καὶ πολυπλόκους ἀνάγκας τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας ἔλου τοῦ Κράτους, ἀπαιτούσης τοῦλάχιστον τρία γεωργικὰ τμήματα, μὲ εἰδικὴν ἀποστολὴν ἕκαστον, χάριν διαιρέσεως καὶ εἰδικεύσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς γεωργικῆς διοικήσεως, ἥτις εἰς πάσας τὰς πεπολιτισμένας χώρας ἀπασχολεῖ οὐχὶ μόνον ἐν τμήμα ἀλλ' ἰδικίτερον ὑπουργεῖον γεωργίας, μὲ πολυπλοκώτατον ἐπιστημονικὸν ὄργανισμὸν καὶ μὲ πολλὰ ἐν αὐτῷ εἰδικὰ πρόσωπα.

Ἄλλην περιπέτειαν ἔχει ὁ Σταθμὸς αὗτος, τὴν μὴ εἰσέτι ἐκτελεσιν τοῦ πρὸς ὑδρευσιν αὐτοῦ ὑπὸ μελέτην ἔργον, καὶ ἐξαιουθεῖ νὰ στερηθῆται ἐντελῶς ὕδατος οὐ μόνον τοῦ πρὸς καλλιέργειαν τοῦ κτήματος καὶ ἰδίᾳ τῶν φυτωρίων δένδρων, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ τοῦ πρὸς πόσιν ἀκόμη ἀπαιτουμένου. Ὑδωρ ὑπάρχει πηγαῖον ἀρθρονν διὰ τε τὸν Σταθμὸν καὶ διὰ τὴν κωμόπολιν τῆς Βυτινῆς, εἰς ἀπόστασιν 3 ἕως 4 μόνον χιλιομέτρων. Ἡ δαπάνη τῆς διοχετεύσεως αὐτοῦ διὰ σιδηρῶν σωλῆνων ὑπελογίσθη εἰς 120 περίπου χιλ. δραχμῶν.

Ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Βυτιναῖος φιλόπατρις ὁμογενῆς κ. Π. Ζαχαρόπουλος ἀπέστειλεν εἰς τὸν κ. Θ. Δηληγιάννην πρόεδρον τότε τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατέθεσε δι' αὐτοῦ ἀτόκως εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τραπεζὴν κατὰ τὸ ἔτος 1896 ποσὸν ἐξ 75 περίπου χιλ. δραχ. ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα χρησιμοποιηθῆ διὰ τὸ ἔργον τοῦτο. Ἐχρειάζετο εἰσέτι τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν ἐκ δραχ. 45 χιλ. ἵνα ἐκτεθῆ τὸ ἔργον εἰς δημοπρασίαν καὶ γίνῃ τέλειον καὶ μόνιμον. Ἐλπίζεται ὅτι ὁ κ. Ζαχαρόπουλος δὲν θέλει διστάσει νὰ διαθέσῃ καὶ τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν ὅπως συντελεσθῆ τὸ μέγα αὐτὸ εὐεργέτημα οὐ μόνον διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα, ἥτις καυχᾶται ἐπὶ τῷ φιλογενεῖ αὐτῆς τέκνῳ, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλην τὴν Γορτυνίαν διὰ τῆς καταπληκτικῆς προόδου, ἥτις θὰ ἐπιτευχθῆ ἐν τῷ Γεωργικῷ Σταθμῷ, ὅστις ἀμέσως μετὰ τὴν διοχέτευσιν ὕδατος ἐν αὐτῷ θὰ μεταβληθῆ ὡς ἐκ θυμάτος εἰς ἄριστον πρότυπον Ἑλβετικὸν κτήμα, τὰ μέγιστα εὐεργετικὸν διὰ τὴν Γορτυνίαν ὅλην, ἥτις θὰ στήσῃ μίαν ἡμέραν παρὰπλεύρως πρὸς τὸν ἀνδριάντα τοῦ μεγάλου αὐτῆς εὐεργέτου Τριανταφυλλίδου καὶ τὸν ἀνδριάντα ἐτέρου αὐτῆς μεγάλου τέκνου τοῦ κ. Π. Ζαχαροπούλου ἐν τῷ Γεωργικῷ αὐτοῦ ἰδρύματι, οὗ ὁ μὲν πρῶτος ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς, ὁ δὲ δεύτερος θὰ σώσῃ αὐτὸ κινδυνεῦον ἐξ ἐλλείψεως ὕδατος.

Διευθύνων ὡς προσωρινὸς διευθυντὴς καὶ τὸν ἐν Βυτινῇ Γεωργικὸν σταθμὸν, μέχρις ὅτου διορισθῇ τεκτονικὸς τοιοῦτος, κα' ὧρισα ὡς ἐξῆς τὸ σύστημα, ὅπερ πρέπει κατ' ἐμὲ νὰ ἐφαρμόζεται ἐν τῷ Γεωργικῷ τμήματι τοῦ Σταθμοῦ τούτου, ὅπως ἐκπληρωθῇ ὡς ἀριστα τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

Ἐν τῇ γεωργίᾳ, θὰ καλλιεργῶν τὸ ἐν τρίτον τῶν ἀγρῶν διὰ σίτον, ὄσπρικ, ἰδίᾳ ἐρεβίνθους, κυκλῆρους καὶ πιζέλια, πρὸς δὲ μὲ σκαλιστικὰ φυτὰ, ἰδίᾳ γεωμήλα, κροκόσπιτον καὶ κικπὸν Ξάνθης.

Τὸ ἄλλο τρίτον θὰ κατέχωσι ζωοτροφικὰ καλλιεργεῖται ἐτήσια, ἰδίᾳ βίκος, λαθῆρος, βόβη, μόχα, βρώμη, κριθὴ καὶ πάντα ταῦτα κατὰ σειρὰν τοιαύτην, ὥστε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τμήματος γὰρ νὰ καλλιεργῶνται διαδοχικῶς ἐν σκαλιστικῶν φυτῶν, μετ' αὐτὸ ἐν ὄσπριωδες καὶ μετ' αὐτὸ ἐν σιταρῶν. Ἡ λίπανσις θὰ γίνεταί πρὸ τοῦ σκαλιστικοῦ φυτοῦ διὰ κόπρου, ἧτις θὰ συμπληρωθῆται κατὰ τὰ δύο ἄλλα ἔτη δι' ἀνεκλόγων χημικῶν λιπασμάτων. Καὶ ταῦτα μὲν θὰ γίνωνται εἰς τὰ δύο τρίτα τῶν ἀγρῶν.

Τὸ δὲ ἄλλο τρίτον θὰ εἶνε ἐσπαρμένον διὰ τεχνητοῦ λειμῶνος, οἷος δύναται νὰ ἀποτελεθῆται κατὰ προτίμησιν ἐκ μηδικῆς (τριφυλίου), ἧτις καὶ ὡς ξηρική ἀριστα εὐδοκίμεται ἐν Βυτινῇ, ὡς ἀπεδείχθη, καὶ ἐξ ὀνοβρυχίδος (sainfoin). Τοιοῦτον γεωργικὸν σύστημα, οὐ ἤρξατο ἢ ἐφαρμογῇ, ἀπαιτεῖ καταλλήλων συνδυασμὸν μετὰ κτηνοτροφίας.

Ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ δεῖν νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ πρότυπος συντήρησις ἐνός ποιμνίου προβάτων, διατρεφομένου ἐν μέρει μὲν ἐν ἐλευθέρῳ βοσκῇ ἐν μέρει δὲ διὰ τεχνητῶς παραγομένων ζωοτροφῶν, χρησιμοποιουμένων τὸ μὲν ὡς γλῆς, βοσκαμένης ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ σταύλῳ μετὰ ἐναποθήκευσιν αὐτῶν διὰ τὸν χειμῶνα. Τῶν προβάτων τούτων καταλλήλως τρεφομένων καὶ στεγαζομένων ἐν καιρῷ ὑγρασίας καὶ ψύχους, θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ βαθμιαία διὰ τῆς διαλογῆς βελτίωσις καὶ θὰ χρησιμεύσῃ καὶ διὰ πειραματικῆς μετ' ἄλλων φυλῶν κριῶν ἐπιμιξίας χάριν βελτιώσεως ἰδίᾳ τῆς ἐριοπαραγωγῆς καὶ τῆς κρεατοπαραγωγῆς, ἐν καταλλήλῳ συνδυασμῷ καὶ μετὰ τῆς γαλακτοπαραγωγῆς ἰδιότητος. Τοιοῦτον σύστημα ἤρχισαμεν ἤδη ἐφαρμόζοντες, διατηροῦντες ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ἐν ποιμνίον προβάτων, εἰς τὸ ὅπουν γίνεται χρῆσις

καὶ κριοῦ Γαλλικοῦ τῆς φυλῆς Λαρκζάκ, γνησίου, παραχθέντος ἐν τῷ Γεωργικῷ Σταθμῷ Τίρουθος.

Πρὸς δὲ δέον νὰ ἀγορασθῶσι τρεῖς τουλάχιστον ἀγελάδες τῆς φυλῆς Bretonne τῆς Γαλλίας μεθ' ἑνὸς ταύρου τῆς αὐτῆς φυλῆς, ὅστις θὰ χρησιμεύῃ καὶ δι' ἐπιμιξίαις μετὰ τὰς ἐν ἐσχάτῃ παρακμῇ εὑρισκόμενας ἀγελάδας τοῦ τόπου, χάριν βελτιώσεως αὐτῶν ὑπὲρ ἐποφῶν γάλακτος καὶ κρέατος. Ἡ Γαλλικὴ αὐτὴ φυλὴ εἶνε μικρόσωμος, περίπου ὡς τῶν Ἑλληνικῶν βοῶν, λιτοδίαιτος, καὶ μεγάλῃς ἀντοχῆς ἐν ἐνδεχομέναις κακουχίαις. Πικραίνει ὑπὲρ τὰς χιλίας ὀκάδας γάλακτος κατ' ἔτος ἀρίστης ποιότητος, παχύνεται εὐκόλως καὶ δίδει βοῦς ἰσχυροῦς δι' ἐργασίαν. Ἀρμόζει δὲ μᾶλλον διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κλιμακτολογικὴν κατὰστασιν τῆς Ἑλληνικῆς γεωργίας καὶ δὴ καὶ τῶν ὄρεινῶν μερῶν καὶ εἶνε μᾶλλον συμφέρουσα διὰ τοὺς μικροὺς τῆς Ἑλλάδος γεωργούς. Τοιαύτας ἀγελάδας θὰ ἀγοράσωμεν ἂν ἐγκρίνῃ τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὅποσον ἐνέκρινε τὴν ἀναγκαστὴν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς ζητηθείσης ὑπ' ἡμῶν πρὸς τοῦτο πιστώσεως. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐστείλαμεν ἐκ Τίρουθος ἕνα ταύρον Ἰωσσησικῆς φυλῆς χάριν τῶν ἀγελάδων τοῦ τόπου.

Ὁ Γεωργικὸς σταθμὸς θὰ δικτηρῇ ἐπίσης μικρὸν χοιροτρόσιον μετ' ὀλίγους χοίρους ἐκλεκτῆς φυλῆς καὶ μικρὸν ἀγροτικὸν ὄρεινοτροφεῖον. Ταῦτα κέκτηται ἤδη ὁ Σταθμὸς ἀπὸ τοῦ προπαραβλήσαντος ἔτους. Καὶ τέλος δέον νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Σταθμὸς ἐκτὸς τῶν ἐργατικῶν κτηνῶν ἕνα τουλάχιστον ἐπιδήτορα ἵππον ἀνατολικὸν καὶ ἕνα ὄνιον Κυπριακόν, ὡς ἀριστον, ἐπὶ σκοπῷ ἵνα χρησιμοποιῶνται ἐν τῷ τόπῳ πρὸς παραγωγὴν καλῶν ὄνων καὶ ἡμιόνων, ἵνα δοθῇ ἡ πρώτη ὠθησις εἰς τοὺς πέριξ ἀγρούτας πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν, τὰ μὲν ἐπωφελεῖ εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν ὄρεινῶν ἀγροτῶν οὐ μόνον τῆς Ἀρκαδίας, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῇ ἀμπελοφυγίᾳ δέον νὰ καταβάλλεται πᾶσα φροντίς ὅπως μελετηθῶσι διὰ καλλιεργεῖας συλλογῆς πλουσίαις κλημάτων, ποῖα μᾶλλον ἀρμόζουσι διὰ τὸ ψυχρὸν τῆς Βυτίνης κλίμα, ὡς μᾶλλον ἀντέχοντα εἰς τοὺς συχνοὺς ἐκεῖ παγετοὺς καὶ ὡς πρῶτως ὠριμάζοντα τὸν καρπὸν καὶ νὰ διδάσκηται διὰ τοῦ παραδείγματος ἡ ἀμπελοφυγία, ὡς καὶ ἡ οἰκικὴ οἰνοποιία.

Ἐν τῇ σιροτροφίᾳ πολλὰ ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ Σταθμὸς, ὅπως

τὴν ἐργασίαν ταύτην διεδώθη εἰς τὴν Γορτυνίαν, ὅπου ἐξόχως εὐδοκίμει, ἀλλ' ἀνάγκη πρωτίστως νὰ ἐργασθῆ πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῆς μωρέας οὐ μόνον διατηρῶν ἐν τῷ Σταθμῷ εὐρέα φυτώρια μωρεῶν, ἀλλὰ καὶ ὁδηγῶν καὶ τοὺς ἰδιώτας καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους τῶν διαφόρων χωρίων, πῶς νὰ καλλιεργῆ ἕκαστος μικρὸν φυτώριον μωρεῶν, διότι μόνον οὕτω ἡ Γορτυνία δύναται ἐντὶς βραχέως χρονικοῦ διαστήματος νὰ ἀποκτήσῃ ἑκατοντάδας τινὰς ἐν τῷ συνόλῳ χιλιῶν μωρεῶν, ὅσων ἔχει ἀνάγκη, ἵνα γενικευθῆ ἡ σηροτροφία, ὅταν ἐκάστη οἰκογένεια θὰ κατορθώσῃ νὰ ἔχῃ τοὐλάχιστον 50 μωρέας.

Ἐν τῇ *Τυροκομίᾳ* ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ὁ Σταθμὸς ἐνεργεῖ πρὸς διδασκαλίαν τῆς κατασκευῆς ἐκλεκτοῦ τυροῦ ἐρχομίλλου πρὸς τὸν Ἑλβετικὸν τυρόν, ὅστις ἄριστος ἐπιτυγχάνει, πωλούμενος ἀπὸ 4 μέχρι 5 δραχ. κατ' ὄκτυ. Προσῆλθον ὀλίγοι ἐκ τοῦ τόπου κατὰ τὸ προπαραβλῆν ἔτος συνεπέει προσιλήσεις ἡμῶν καὶ ἐμαθον τὴν τέχνην ἐν τῷ Σταθμῷ. Ἐφέτος δὲ καὶ ἐν μέλλοντι θὰ προσέλθωσιν, ὡς ἐλπίζομεν, πλείονες, ὅπως ἐξασκηθῶσιν εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην, ἥτις εἶνε ἐκ τῶν μάλα ἀρμολιζουσῶν διὰ τὴν Γορτυνίαν, ἥτις διατρέφει κατὰ τὸ θέρος ἱκανὰς δεκάδας χιλιῶν ἀγροπροβάτων, οὗσα ἐπαρχία κατ' ἐξοχὴν κτηνοτροφικὴ καὶ ἔχουσα προσηροώτατον κλίμα διὰ τυροκομίαν.

Ἐν τῇ *δενδροκομίᾳ* ἐπίσης πολλὰ δύναται νὰ κατορθώσῃ ὁ Σταθμὸς οὗτος, ὅταν ἰδίᾳ ἀποκτήσῃ ὕδωρ πρὸς ἔκδυσιν τῶν φυτωρίων δένδρων, ἐν ᾧ μάλιστα κατορθῶναι νὰ διατηρῆ μικρὰ φυτώρια δένδρων ξηρικά, μὴ δυνάμενα δι' ἄλλειψιν ὕδατος νὰ λάβωσι τὴν προσήκουσαν ἑκτασιν. Ἡ αὐτὴ καὶ μεῖζων δυσχέρεια ὑπάρχει δι' ἐργασίας κηπουρικής.

Ἐν τῇ *μελισσοκομίᾳ* πολλὰ ἔχει νὰ διδχθῆ ἡ Γορτυνία ἐκ τοῦ Σταθμοῦ, ἀρχιμένης ἤδη τῆς προτύπου καλλιεργείας μελισσῶν.

Τὴν ἐπιμέλειαν τῶν κτηνοτροφικῶν, ὀρνιθοτροφικῶν καὶ μελισσοκομικῶν ἔργων ἀνεθέσαμεν εἰς τὸν εἰδικὸν ὑπάλληλον κ. Ἐσλεν ἐξασκηθέντα περὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐν Ἑλβετίᾳ, τῆς δὲ τυροκομίας εἰς τὸν εἰδικὸν τεχνίτην κ. Ν. Ἀνδρουτσόπουλον ἐπαρκῶς ἐμαθόντα τὴν τέχνην ἐν τῇ Γεωργικῇ Σχολῇ Ἀιδινίου, καθ' ἣ σύστημα ἐδίδασκεν αὐτὴν ὁ κ. Ρ. Δημητριάδης, ὁ περὶ τὰ τυροκομικὰ εἰδικώτερον πάντων ἀσχοληθεὶς ἐν Ἑλλάδι.

II. Τὸ Ἀγροκῆπιον Ἀστρους.

Ἡ Ἀρχαδίξ κέκτηται ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν ἐν Ἀστρῶν ἀγροκῆπιον ἐντὸς κτήματος τῆς κοινότητος ἐκ 50 ὡς ἔγγιστα στρεμμάτων, τὸ ὅποιον εἶχε κληροδοτήσῃ εἰς τὴν κοινότητα ὁ Χείμνηστος Κικρτσιώτης. Καὶ τὸ Ἀγροκῆπιον τοῦτο εἶνε ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν, ὡς παρόρημα τοῦ ἐν Τίρυνθι Γεωργικοῦ Σταθμοῦ. Τὸ ἀγροκῆπιον τοῦτο ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν ἀποφοίτου τῆς ἐν Ἀθήναις Γεωργικῆς Σχολῆς τοῦ κ. Στ. Μελετίου.

Τὸ κύριον αὐτοῦ ἔργον εἶνε ὁ πολλαπλασιασμὸς καὶ ἡ ἐξευγένισις τῶν ὑπωροφύρων δένδρων ἐν φυτωρίαις, ἐν αἷς καὶ τῆς μωρέας, οὐχ ἥττον διδάσκει καὶ τὴν χρῆσιν τελειοτέρων ἐργαλείων καλλιέργειας, τὴν καλλιέργειαν τριφυλλίου, τῶν ἐσπεριδοειδῶν, τοῦ καπνοῦ, τῶν γεωμήλων κ.λ.π. διακτῆρουν ἐπίσης εὐρέα φυτώρια καπνοῦ Ξάνθης καλλιεργούμενα ὑπὸ ἰδιωτῶν ἐντὸς τοῦ Ἀγροκηπίου ἐπὶ σκοπῷ μεταφυτεύσεως εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον τῆς Κυκουρίας, ὅπου ἡ καλλιέργεια τοῦ τοιοῦτου καπνοῦ ἤρχισε νὰ γενικεύεται ἀποδειχθείσης τῆς αὐτοῦ εὐδοκίμησως αὐτοῦ.

Τὸ Ἀγροκῆπιον τοῦτο διατηρεῖ ἕνα ἐπιθήτορα ἵππον, πᾶσιόν χρῆζοντα ἀντικαταστάσεως, ἕνα ἐπιθήτορα ὄνον καὶ ἕνα κάπρον Ἀγγλικῆς φυλῆς διὰ χρῆσιν τοῦ τόπου. Ἐφέτος θὰ στείλωμεν ἐκεῖ ἐκ Τίρυνθος καὶ ἕνα κριὸν Λαρζάκ καὶ ἕνα ταῦρον Ἑλβετικόν. Ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ Ἀγροκηπίου παρέχει ὁδηγίαις εἰς τοὺς ἀγρότας ἐπὶ διαφόρων εἰδῶν γεωργικῶν ἀποριῶν. Τελειοποιούμενον τὸ ἀγροκῆπιον σὺν τῷ χρόνῳ θὰ φέρῃ ἀναμφισβητήτως καλοὺς εἰς τὸν τόπον καρπούς.

III. Τὸ Ἀγροκῆπιον Τεγέας

Τὸ ἐν Τεγέᾳ Ἀγροκῆπιον διὰ τὴν σύστασιν τοῦ ὁποίου πολλὰς κατεβάλομεν ἐνεργείαις παρὰ τῷ Τεγεατικῷ Συνδέσμῳ ἵνα ἀναλάβῃ τὴν σύστασιν καὶ συντήρησιν αὐτοῦ καὶ προσωπικῶς εἰργάσθημεν διὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐγκατάστασιν, ἰδρῦθη ἀπὸ τοῦ 1893 ἐντὸς περιόλου τοῦ Νοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς ἐκτάσεως 30 περίπου στρεμμάτων. Κατ' ἀρχὰς τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ ἀπετελεῖτο ὑπὸ ἐνός

ἀποφοίτου Γεωργικῆς Σχολῆς ὡς ἐπιμελητοῦ προσλαμβάνοντος ἐκτάκτους ἐργάτας.

Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἀγροκήπιου τούτου συνετάξαμεν κανονισμὸν τῆς λειτουργίας αὐτοῦ καὶ ἐπειδὴ παρατηρήσαμεν ὅτι ὁ Σύλλογος δὲν εἶχεν ἀρκετεῖς πόρους πρὸς τελειοποίησιν βελτιωτικῶν τοῦ ἔργου προτείναμεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ἵνα ἔλθῃ ἀρωγὴν δι' ἐπιχορηγήσεως ἑτησίως 2 χιλ. δραχ. ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ἵνα συμπληρωθῶσιν αἱ ἐλλείψεις τοῦ Ἀγροκήπιου, ἀποκτήσῃ ἐργαλεῖα τελειότερα γεωργίας καὶ κτηνῆν τινὰ συντελεστικὰ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν κτηνῶν τοῦ τόπου καὶ ἵνα ἐκτός τοῦ μεμορφωμένου γεωπόνου ἀποφοίτου γεωργικῆς Σχολῆς ὡς ἐπιμελητοῦ, δικτηρῆ καὶ τακτικῶν καὶ εἰδικῶν ἐργάτην τεχνίτην διὰ τὴν πράξιν τῆς δειροκομίας.

Ἡ ἐπιχορήγησις ἐδόθη καὶ κηζήθη μάλιστα εἰς τρεῖς χιλ. δραχ. καὶ κατ' ἑτος ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ ἐξουσίας ἤδη καὶ ἐξακολουθεῖ πικρομένη καὶ ἔλαβεν ὁ Σύλλογος ἐν συνόλῳ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πλέον τῶν 16 χιλ. δραχμῶν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ Ἀγροκήπιου ἀπέλυσεν ἀπὸ 7 ἤδη ἐτῶν τὸν ἐπιμελητὴν γεωπόνον, ὅστις ἐδίδασκεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Τεγέας διὰ διλέξεων ποικίλας γεωπονικὰς γνώσεις καὶ ἔδιδε καὶ μαθήματα στοιχειώδη γεωργικὰ καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Τεγέας, μὴ ἀντικαταστήσας τοῦτον δι' ἄλλου ὁμοίου ἢ καὶ κατὰλληλοτέρου καὶ διατηρεῖ μόνον ἕνα ἐργάτην, τεχνίτην μὲν καλὸν διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν δένδρων, ἀλλὰ μὴ δυνάμενον νὰ διδάσκῃ τοὺς κατοίκους τοὺς ἀσχολουμένους εἰς ποικίλους κλάδους γεωργίας, κτηνοτροφίας, ἀμπελοφυτείας, οἴνοποιίας, σπυροτροφίας, κηπουρικῆς κλ. Οὕτω τὸ Ἀγροκήπιον τοῦτο ἐξακολουθεῖ τὴν καλλιέργειαν φυτωρίων δένδρων καὶ τὴν ἐπιμελῆ περιποίησιν τῶν ὄπωροφόρων δένδρων ὅσα ἐφυτεύθησαν ἐν τῷ περιβάλλοντι τῆς Ἐπισκοπῆς, κατὰ τοῦτο μόνον ὃν ἐπωφελεῖς εἰς τὸν τόπον διὰ τοῦ παραδείγματος.

Τὸ Ἀγροκήπιον δύναται νὰ ἀποβῇ μεγάλης ὠφελείας πρόξενον, ἂν μὴ συντηρῆται μόνον καὶ ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ Δημοσίου, ἀλλ' ἂν καὶ ὁ Σύλλογος δαπανᾷ τι ὑπὲρ τῶν ἐν αὐτῷ γεωργικῶν ἔργων, ἀφ' οὗ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε τὸ ἀγροκήπιον

κτῆμα τοῦ Συλλόγου καὶ οὐχὶ τοῦ δημοσίου, ἵνα αὐτῶ τὸ ἴδρυμα τοῦτο ἀποκτήσῃ τὰ στοιχεῖα, ὅσα ἔχουσι καὶ τὰ Δημοσία Ἀγροκηπικα. Τοῦτέστιν ἐκτός τοῦ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἔχῃ καὶ προστάμενον ἐπιμελητὴν Γεωργικῆς Σχολῆς ἔμπειρον, διοριζόμενον τῆ προτάσει τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐγγυτέρου Γεωργικοῦ Σταθμοῦ, συμφώνως τῷ κανονισμῷ τῷ ἀποτελοῦντι μέρος τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου, ἵνα ἀρχίσῃ καὶ πάλιν ἡ διακοπεῖσα τὰ μάλα ἐπιωφελῆς τοῖς Τεγεαταῖς γεωπονικὴ διδασκαλίαι ἐπὶ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ἀγροτικῆς τοῦ τόπου ἐργασίας, τῆς ἀμπελοφυξίας, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς σιροτροφίας, τῆς οἰνοποιίας καὶ καὶ ἀποκτήσῃ μικρὰν συλλογὴν τελειότερων γεωργικῶν ἐργαλείων ὡς ὑπόδειγμα, καὶ ὀλίγα ἄρρενα ζῶα, ἔστω ἕνα ἐκλεκτὸν ὄνον δι' ἡμίονο-παρκαγωγὴν, ἕνα κάπρον, ἕνα ταῦρον κλ. ἐξακολουθούσης, ἐννοεῖται, καὶ τῆς δειροκομίας καὶ τῆς ὑποδειγματικῆς κηπουρικῆς.

ΣΤ'. — ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ
ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΝ ΑΡΚΑΔΙΑ

Ἡ Ἀρκαδία τόπος κατ' ἐξοχὴν γεωργικός, ἀμπελοφυγικός κτηνοτροφικός κ.λ.π. ἔχει ἀνάγκη συμπληρώσεως τῶν μέσων τῆς γεωπονικῆς διδασκαλίας.

Τοιαῦτα δὲ θεωροῦμεν 1) Τὸν διορισμὸν τακτικοῦ διευθυντοῦ τοῦ Γεωργ. Σταθμοῦ Βυτίνης μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ μακρόθεν καὶ προσωρινῶς διευθύνοντος τὸν Σταθμὸν διευθυντοῦ τοῦ ἐν Τίρυνθι Γεωργικοῦ Σταθμοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, ἵνα οὐ μόνον διευθύνῃ τῆς ἐργασίας τοῦ Σταθμοῦ καθ' ὃ σύστημα ὑπεδείξαμεν ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ περιέρχονται κατὰ περιόδους τὰ διάφορα μέρη τοῦ νομοῦ καὶ διδάσκουν διὰ δημοσίων διαλέξεων. 2) Τὸν διορισμὸν καθηγητοῦ τῶν γεωπονικῶν μαθημάτων διπλωματούχου ἀνωτέρας τῆς Ἑσπερίας Γεωπονικῆς Σχολῆς ἐπιστήμονος γεωπόνου, ὡς οἶόν τε ἐμπείρου, ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Τριπόλεως, ὅστις θὰ διδάσκῃ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. 3) Τὴν σύστασιν Ἀγροκηπίου ἐν Τριπόλει, συμφώνως δικαιώματι ὅπερ ἔχει ἡ ἐπαρχία Μαντινείας, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπαρχία κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1896.

Ἡ σύστασις τοιοῦτου προετάθη δι' ἐκθέσεώς μου εἰς τὸ Ὑπουργ-

γειον παρέχοντες τοῦ Δήμου Τριπόλεως, ὡς διὰ ψήφισματος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς προτροπῆ τοῦ πρώτου Νομάρχου κ. Νρ. Παλαμά ἐδήλωσεν, ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν χιλίων δρα. ἐτησίως καὶ πεντήκοντα στρέμματα γαιῶν. Αἱ ἄλλαι δαπάναι τῆς συντηρήσεως τοῦ Ἀγροκήπιου θὰ καταβάλλωνται κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ τοῦ δημοσίου.

Τὸ ἀγροκήπιον τοῦτο θὰ διατηρῆ προτύπου καλλιεργείας ἀγρῶν, τριφυλλίου, καπνῶν Ξάνθης, ρυτωρίων δένδρων, ἰπποφύλων ἰδίᾳ καὶ μωρεῶν, ἀμπέλων καὶ ὀλίγα ἄρρενα κτήνη κατὰλληλα πρὸς βελτίωσιν τῆς γενεᾶς τῶν κτηνῶν τοῦ τόπου ἰδίᾳ ἐπιθήτορας ἵππων καὶ ὄνων ὡς ἀρίστων δι' ἡμιονοπαρκαγωγὴν καὶ ὄνοπαρκαγωγὴν, ταύρων, κάπρων καὶ ὀλίγους κριούς, ἐκ τῶν δυναμένων νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἐγχωρίων κτηνῶν. Ἐπί πλέον πρέπει τὸ Ἀγροκήπιον τοῦτο νὰ διατηρῆ ἐπιστημονικὸν ἐργαστήριον οἴνοποιίας ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν εἰδικοῦ οἴνοπνευματοποιοῦ, ἵνα διδάσκη τὰ στοιχεῖα τῆς οἴνοπνευματοποιίας εἰς τοὺς ἀγροῦντας αὐτὴν ἀμπελοουργοὺς τοῦ τόπου καὶ ἔτι ἀφορᾷ τὴν βελτίωσιν τῆς ἀμπελοουργίας τοῦ τόπου, ὡς καὶ τὴν προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ δεινῶν καὶ ὀλεθρίων νόσων.

Τελευταῖον πρέπει νὰ ἰδρυθῆ Ἐπαρχικὸν Ἀγροκήπιον καὶ ἐν καὶ ἐν Μεγαλοπόλει μὲ ἀναλογικὸν ὄργανισμὸν καὶ σκοπὸν. Ὅπως διαδίδωνται γνώσεις εἰς τὸν ἐν τελείᾳ ἀμαθεῖς εὐρισκόμενον ἀγροτικὸν λαὸν τῆς ἐκ τούτου κυρίως δεινῶς πασχούσης ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως.

Ἄν ταῦτα γίνωσι κατὰ τὸ παρὸν, τὰ τοσοῦτον εὐχερῆ καὶ ὀλιγοδάπανα σχετικῶς, καὶ ἂν βελτιωθῶσιν οἱ ὅροι τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας πρὸ πάντων καὶ τελειοποιηθῆ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ συγκοινωνία καὶ ἐκτελεσθῶσι ἔργα ἀποξηράνσεως ἑλῶν, περὶ ὧν ἀνωτέρω, ἡ ἀγροτικὴ Ἀρχαία θὰ καταστῆ σὺν τῷ χρόνῳ οὐ μόνον αὐτάρκης ἀλλὰ καὶ εὐπορος, διότι δὲν ἐλλείπουσιν ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς εὐπορίας.

Τίτλος

ΣΠΥΡ. ΚΑΣΙΩΤΗΣ